

den Kennisinstituut
cultuur & digitalisering

Jaarverslag
2018

Inhoudsopgave

1. BESTUURSVERSLAG 2018	3
INLEIDING	3
NIEUWE STRATEGIE DEN	4
COMMUNICATIE EN CONTENTMARKETING	6
DE NIEUWE WEBSITE	7
LANDELIJK BELEID	7
PRESTATIE-AFSPRAKEN	9
EXPLOITATIERESULTAAT EN VERSCHILLENANALYSE	10
FINANCIËLE POSITIE	11
RISICOBEBEERSING	11
CULTUREEL ONDERNEMERSCHAP	12
MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN	13
INTERNATIONALE ACTIVITEITEN	13
EDUCATIE EN TALENTONTWIKKELING	13
TOEKOMST	14
ORGANISATIEONTWIKKELINGEN	15
RAAD VAN TOEZICHT	16
2. ACTIVITEITENVERSLAG	20
INLEIDING	20
ACTIVITEITEN TOEGESNEDEN OP HET CULTURELE VELD	20
DOORLOPENDE ACTIVITEITEN NATIONAAL NETWERK	26
DOORLOPENDE ACTIVITEITEN INTERNATIONAAL NETWERK	30
3. JAARREKENING 2018	34
BALANS PER 31 DECEMBER 2018	34
EXPLOITATIEREKENING 2018	35
KASSTROOMOVERZICHT	36
TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018	37
TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING 2018	41
WNT-VERANTWOORDING 2018 STICHTING DIGITAAL ERFGOED NEDERLAND	45
4. BIJLAGEN	49
A. BIJEENKOMSTEN/EVENEMENTEN (MEDE) DOOR DEN GEORGANISEERD	49
B. BIJEENKOMSTEN/EVENEMENTEN WAARAAN DEN EEN ACTIEVE BIJDRAGE HEEFT GELEVERD	50
C. BIJDRAGEN AAN ONDERWIJS EN CURSUSSEN	51
D. ZICHTBAARHEID IN HET NETWERK	52
E. BEMIDDELINGEN	55
F. PUBLICATIES	60

1. Bestuursverslag 2018

Inleiding

De nieuwe missie van DEN luidt:

‘DEN draagt bij aan het zichtbaar maken van nieuwe mogelijkheden in de verbinding tussen cultuur en digitalisering. Daarmee stelt DEN de cultuursector in staat om de kansen en mogelijkheden te benutten die de digitale transitie in de samenleving de sector biedt. Dat maakt een toekomstbestendige cultuursector, die vanuit de kracht van zijn kerntaak digitale mogelijkheden inzet om de waarde voor de samenleving te behouden en te versterken.’

In 2018 legt DEN, onder leiding van een nieuwe directeur die op 1 februari 2018 gestart is, een stevig fundament onder een breder beleid dat de ondersteuning op het terrein van digitalisering voor zowel de erfgoed- als de kunstensector omvat.

DEN vernieuwt haar strategie en in het verlengde daarvan introduceert DEN medio november 2018 een nieuwe website.

2018 is ook het jaar waarin de Raad voor Cultuur, het Ministerie OCW en de cultuursector starten met de oriëntering op de volgende vierjarige periode vanaf 2021. Er verschenen onder meer beleidsbrieven van het Ministerie OCW en diverse sectoradviezen van de Raad voor Cultuur.

In meerdere van deze documenten ziet DEN een toenemende belangstelling voor digitalisering. Dat is positief. In de adviesaanvraag van Minister van Engelshoven aan de Raad voor Cultuur over het cultuurstelsel voor de periode 2021-2024 schrijft de minister: ‘Ik ben van mening dat digitale toepassingen de kunsten kunnen ondersteunen bij creatie, maar ook bij activiteiten op het gebied van educatie, talentontwikkeling of het bereik van nieuw en ander publiek.’

Deze opvatting sluit aan bij de nieuwe strategie van DEN en geldt overigens ook voor de erfgoedsector. Deze sector heeft middels de digitaliseringsslag op collecties en de ontwikkeling van de Nationale Strategie Digitaal Erfgoed waardevol digitaal materiaal gecreëerd, dat ingezet kan worden voor andere doeleinden dan uitsluitend beheer en behoud. En ook op andere gebieden, breder dan archivering alleen, kunnen digitale toepassingen de kunsten-en erfgoedsector ondersteunen.

DEN heeft haar strategie in 2018 ook middels een aantal nieuwe activiteiten vormgegeven en zet dit in 2019 voort, onder meer tijdens het tweedaagse DEN event dat begin maart 2019 plaatsvindt.

Een aantal concrete wapenfeiten:

- Lancering van een *Open call for ideas* voor de kunstensector: een inventarisatie van ideeën die leven bij kunstinstellingen over hoe digitale toepassingen hun werkpraktijk kunnen ondersteunen en verder brengen. Drie kunstinstellingen gaan in 2019 hun ideeën ontwikkelen tot een prototype of demo;
- Introductie nieuwe website den.nl voor een cultuurbrede doelgroep. Ontwikkeld met het Haagse bureau Vruchtvlees;
- Tijdens de verkenning van de werkwijze van kunstinstellingen is praktische ondersteuning gegeven aan Theater Utrecht (stappenplan archiefdoorlichting), Nederlands Danstheater (digitalisering en ontsluiting audio visueel materiaal en fotoarchief) en zijn er stagiairs vanuit de Reinwardt Academie geplaatst bij het Noord Nederlands Toneel en Theater Utrecht voor het opstellen van een collectiebeheerplan;
- DEN heeft onder andere praktijkvoorbeelden beschreven over het Rotterdams Philharmonisch Orkest, Muziekweb en Wikipedia voor de podiumkunsten. Deze praktijkvoorbeelden zijn breed gedeeld via de communicatiekanalen van DEN;
- Er is een start gemaakt met de introductie van het 'commons' beginsel in de kunstensector als alternatief op het huidige systeem dat gebaseerd is op auteursrechten. Vanuit de visie dat op de langere termijn dit principe beter past bij het streven om zoveel als mogelijk culturele inhoud en informatie open toegankelijk te maken en met elkaar te verbinden;

Nieuwe strategie DEN

Bij het bepalen van de nieuwe strategie heeft DEN informatie meegenomen uit de volgende activiteiten:

- De uitgebreide externe verkenning met de nieuwe doelgroep;
- De ontwikkeling van de activiteiten binnen het netwerk digitaal erfgoed;
- Externe begeleiding van bureau Vruchtvlees;
- Meerdere gesprekken met leden van de Raad van Toezicht;
- Diverse interne teamsessies;
- Tussentijdse gesprekken met contacten uit het netwerk;
- Diverse gesprekken met beleids- en bewindsperso(n)en van OCW.

Het begrip digitalisering

Digitalisering is een containerbegrip. Ook voor de cultuursector heeft het verschillende betekenissen. In Groot-Brittannië creëren ze op voorhand meer duidelijkheid door in ieder geval twee termen te onderscheiden die binnen de cultuursector gebruikt worden: *digitalisation* en *digitisation*. Waar het eerste betrekking heeft op beleid, maatregelen en activiteiten die te maken hebben met hoe culturele organisaties/kunstenaars omgaan met de digitale transitie in de maatschappij, heeft de tweede term uitsluitend betrekking op het digitaliseren van objecten uit een collectie of archief: van analoog naar digitaal.

Verleggen van de focus: naar een andere strategie en synergie

DEN houdt zich vanaf 1999 tot 2017 voor de erfgoedsector onder meer bezig met bovengenoemde tweede betekenis van digitalisering en de inbedding hiervan in organisatie- en ook overheidsniveau. De urgentie die samenhangt met de kernactiviteiten beheer en behoud maken digitaliseren van collecties bij erfgoedinstellingen van groot belang. Inmiddels is er op dit terrein in Nederland veel bereikt; binnen Europa heeft Nederland het hoogste percentage van de aanwezige fysieke erfgoedcollecties gedigitaliseerd en geldt sinds 2015 een landelijk gedragen Nationale Strategie Digitaal Erfgoed. In het Netwerk Digitaal Erfgoed, een netwerkstructuur van grote tot kleine erfgoedinstellingen, wordt de uitvoering van de Nationale Strategie ter hand genomen.

DEN, als bovensectorale ondersteunende organisatie vervult haar rol als onafhankelijk kennisinstituut binnen het Netwerk Digitaal Erfgoed, door gericht kennis op het gebied van digitaliseren van erfgoedcollecties te verzamelen en te delen. In de genoemde netwerkstructuur denkt DEN mee over de wijze waarop kennisverzameling en kennisdeling op een passende manier plaats kan vinden.

Complementair aan de rol van het Netwerk Digitaal Erfgoed verschuift DEN de focus bij de kennisontwikkeling en -deling voor de **erfgoedsector**: de nadruk ligt nu op deskundigheidsbevordering op het strategisch/managementniveau van erfgoedinstellingen. Daarmee verbreedt DEN haar rol voor de erfgoedsector door kennis te ontwikkelen en te verspreiden over de kansen en mogelijkheden van de digitale transitie, aanvullend op de digitaliseringspraktijk voor collecties. Met deze aanvullende kennis stelt DEN kleine en (middel)grote erfgoedinstellingen in staat om de kansen van de digitale transitie beter te benutten.

Na een uitgebreide verkenning in **de kunstensector** komt DEN tot de conclusie dat het digitaliseren van collecties binnen het kunst-producerende deel van de cultuursector op dit moment niet de dominante focus moet zijn om deze sector te ondersteunen. Er is bij deze instellingen -of bij de individuele kunstenaar- in de meeste gevallen geen sprake van een collectie of geordend archief. De kunstensector voelt urgentie met name bij het proces van het maken en uitvoeren van (nieuw) werk.

Ten behoeve van deze procesmatig ingerichte werkpraktijk stellen kunstinstellingen DEN veelvuldig vragen over hoe de inzet van digitale middelen hen kan helpen, bijvoorbeeld, op het gebied van data-verzamelen, van verbreden en verdiepen van publieksbereik, van (co)creatie, bij educatie, bij het digitaal maken en beschikbaar stellen van artistieke content, bijbehorende auteursrechtenkwesies, etc.

Ter illustratie: een groot deel van de 65 ingediende ideeën in het kader van de open call for ideas laat volgens de externe jury, dat de ideeën beoordeelt, zien dat de kennis van de kunstensector met betrekking tot de al aanwezige mogelijkheden van digitale toepassingen 'naïef' van aard is.

Voor DEN is dit belangrijke informatie. In de geest van de missie van DEN gaat zij de kennis hierover binnen de kunstensector vergroten zodat ze kansen en mogelijkheden

van de digitale transitie benutten. Dit gaat de komende tijd vooral langs de lijn van bewustwording door verleiden en inspireren met goede voorbeelden.

Daarmee verliest DEN het digitale erfgoed van de kunstensector niet uit het oog. Zodra instellingen in de kunstensector veelvuldiger gebruik maken van passende digitale toepassingen die hun werkpraktijk ondersteunen, ontstaat er digitale content die naar de toekomst toe het digitale archief van de sector kan vullen.

Synergie cultuurbreed

Omdat het nadenken over en gebruiken van een sectorbrede digitale infrastructuur en het inzetten van digitale toepassingen binnen de kunsten nog in de kinderschoenen staat, kan DEN -met de kennis en ervaring binnen de erfgoedsector- van grote betekenis zijn. Tevens zal kennisontwikkeling op gebied van procesmatig archiveren, gelieerd aan de werkpraktijk van de kunstensector (het archiveren 'by design'), interessante input opleveren voor de erfgoedsector. Met deze mogelijkheden tot synergie draagt DEN bij aan een toekomstbestendige cultuursector.

Communicatie en contentmarketing

Als afgeleide van de nieuwe strategie is in de loop van 2018 duidelijk geworden op welke manier DEN de verschillende doelgroepen gaat bedienen.

In het kort: DEN bedient de erfgoedsector op een meer strategisch en beleidsmatig niveau, minder op de technische en uitvoerende kant van digitalisering.

De kunstensector benadert DEN ook op beleidsmatig en strategisch niveau. Zoals aangegeven: de nadruk bij de kunstensector ligt nu nog op het inspireren met aansprekende voorbeelden en verleiden om de waarde van digitale toepassingen in hun werkpraktijk te omarmen.

DEN leert de kunstensector steeds beter kennen, bouwt een band op met een aantal kunstinstellingen (de coalition of the willing) en informeert zo breed mogelijk over nieuwe en actuele ontwikkelingen. Activiteiten als de open call for ideas en het DEN-event (voorjaar 2019) helpen de bekendheid en rol van DEN vergroten bij de nieuwe doelgroep.

Voor communicatie betekent dit dat DEN gericht content aanbiedt. Antwoorden op vragen als 'op welke manier brengt DEN een boodschap over', 'voor welke doelgroep is een artikel of nieuwsbericht bedoeld', 'op welke plaats publiceert DEN' en 'sluit het goed aan bij de vraag, dan wel de 'pijnpunten en passies' uit de verschillende doelgroepen?' zijn leidend. En hoe verspreidt DEN opgedane kennis, bijvoorbeeld bij het ontwikkelen van de open call for ideas?

In 2018 is gestart met een content marketingstrategie, waarbij een aantal activiteiten is uitgevoerd. Hierbij speelt de vernieuwing van de website een grote rol; op welke wijze kunnen we deze optimaal inzetten en met verschillende soorten content de doelgroepen aanspreken. De communicatie is meer doelgroepgericht geworden en meer in afstemming met de nieuwe strategie van DEN. Ook is er in samenhang met de nieuwe strategie een huisstijl ontwikkeld en doorgevoerd.

De nieuwe website

In 2018 gaat de samenwerking van start met Vruchtvlees. Als Digital Strategy & Design Agency begeleidt Vruchtvlees DEN bij de ontwikkeling van een webstrategie om de website vervolgens te bouwen. Op de nieuwe website krijgt de bezoeker de kans om zich te informeren, verdiepen en te ontwikkelen aan de hand van een zorgvuldig gekozen webstrategie.

Een webteam, bestaande uit medewerkers van DEN en een externe deskundige, kwam wekelijks bij elkaar om de voortgang te bewaken.

Uitgangspunten

In juni is begonnen met de bouw van de website. Een eerste essentieel uitgangspunt is dat vanuit de nieuwe strategie de gebruikers centraal staan en via verschillende manieren op de site terecht kunnen komen.

Een ander belangrijk onderdeel van de nieuwe webstrategie is het verzorgen van een heldere hiërarchie waardoor de bezoeker zich organisch kan bewegen door de website.

Een laatste belangrijk uitgangspunt is dat het Content Management System (CMS) een grote flexibiliteit biedt bij de opmaak van de diverse blogs, posts, praktijkvoorbeelden en thematische dossiers.

Uitwerking

Het nieuwe online platform biedt minder informatie aan in de vorm van dossiers met specifieke technische kennis en gedateerde projectverslagen dan voorheen. En er is gekozen voor een nieuwe, thematische ordening. Dat betekent dat nieuwe content is ontwikkeld en bestaande actuele informatie is herschreven.

Materialen uit de DEN Kennisbank 'oude stijl' die nog geen plek konden krijgen op de nieuwe site zijn nog te raadplegen via www.denarchief.nl.

Livegang en doorontwikkeling

Op 20 november 2018 ging de website live. De reacties op de site zijn positief; de nieuwe vormgeving en het frisse kleurgebruik worden gewaardeerd. In de loop van 2019 komen de eerste bruikbare bezoekresultaten beschikbaar via Google Analytics. In de loop van het eerste kwartaal van 2019 wordt er bepaald welke aanpassingen eventueel nodig en gewenst zijn in de doorontwikkeling van de website.

Landelijk beleid

Overleg bovensectorale en sectorale ondersteunende instellingen

Vanaf maart 2018 is DEN onderdeel van een maandelijks overleg met de bovensectorale en een aantal sectorale instellingen. Insteek is om met een gezamenlijke visie en open blik te kijken naar de rol van deze instellingen in de huidige en toekomstige Basisinfrastructuur. Eén van de doelstellingen is om in gezamenlijkheid gesprekspartner

te worden voor het Ministerie van OCW en de Raad voor Cultuur over het cultuurstelsel na 2020.

Gesprekspartners zijn: LKCA, Boekmanstichting, DutchCulture, Cultuur + Ondernemen, EYE, Beeld en geluid, Het Nieuwe Instituut en RKD.

In 2018 is onder meer een petitie aangeboden aan de Tweede Kamercommissie Cultuur. Naar aanleiding daarvan is in de Tweede Kamer een motie aangenomen waarin de Minister de ondersteuningsstructuur als gesprekspartner moet betrekken bij het bepalen van haar visie over het stelsel na 2020.

Intensiveringsprogramma toegankelijkheid digitaal erfgoed 2019-2020

Als kennisinstituut binnen het Netwerk Digitaal Erfgoed heeft DEN meegewerkt aan de vormgeving van een aantal aandachtspunten binnen het intensiveringsprogramma toegankelijkheid digitaal erfgoed. Dit programma komt voort uit de beleidsbrief 'Cultuur in een open samenleving'.

DEN heeft een inbreng geleverd op het onderdeel waarvoor het Netwerk Digitaal Erfgoed verantwoordelijk is, met name op de pijler deskundigheidsbevordering. En DEN heeft een rol bij de kennisdeling bij de voorbereiding en uitvoering van de fondsenregeling binnen dit programma. De uitvoering van deze onderdelen vindt plaats vanaf 2019.

Arbeidsmarktagenda

In het rapport *Verkenning arbeidsmarkt culturele sector (2016)* van de SER en de Raad voor Cultuur wordt geconcludeerd dat 'de arbeidsmarktsituatie van veel werkenden in de culturele sector zorgelijk is.' Kunsten '92 heeft samen met vertegenwoordigers uit de gehele culturele sector een Arbeidsmarktagenda opgezet met daarin een aantal actiepunten voor nieuwe structurele afspraken op het gebied van arbeidsmarktverhoudingen, versterken van verdienvermogen en verbeteren van arbeidsvoorwaarden. Vanaf 2018 worden deze actiepunten door het culturele veld zelf ingevuld.

DEN heeft in 2018 getracht om hierbij aan te sluiten, met name om de visie van Creative Commons voor de cultuursector aandacht te geven als alternatief voor het claimen van auteursrechten in het kader van versterken van verdienvermogen. DEN realiseert zich dat het invoeren van Creative Commons principes in de kunstensector een systeemverandering behoeft waarbij een alternatief verdienmodel noodzakelijk is. Deze principes dragen op de langere termijn wel bij aan breed beschikbare en bruikbare digitale culturele content. Dit wordt ook door de rijksoverheid nagestreefd.

Vooralsnog heeft DEN binnen het kader van de arbeidsmarktagenda geen steun verworven voor dit standpunt en deelt DEN eigenstandig kennis op dit gebied door het organiseren van workshops en schrijven van kennisdossiers.

Prestatie-afspraken

In het beleidsplan 2017-2020 heeft DEN zich gecommitteerd aan een aantal OCW-prestatiecriteria die gelden voor de vier bovensectorale ondersteunende instellingen. Deze criteria zijn de kwantitatieve subsidieafspraken tussen DEN en het ministerie van OCW.

BIS-indicatoren

DEN heeft met diverse schoolgebonden en openbare activiteiten 1.662 deelnemers bereikt en heeft daarmee ruimschoots het beoogd aantal deelnemers (900) overschreden. Het aantal activiteiten is in totaal licht achtergebleven bij het afgesproken aantal (84 ten opzichte van 90).

Vanwege de extra werkzaamheden van het team rondom het ontwikkelen en vullen van de nieuwe website is het tweedaags DEN-event verschoven van najaar 2018 naar voorjaar 2019. Dat heeft ertoe geleid dat het beoogd aantal activiteiten in 2018 niet gehaald is.

Het totaal aantal bezoeken en aantal unieke bezoeken aan de websites is gedaald ten opzichte van 2017. De nieuwe website van DEN is eind november gelanceerd. Daardoor heeft DEN hiervan onvoldoende profijt gehad gedurende het jaar. Het team van DEN heeft veel energie gestoken in de ontwikkeling én in het ordenen, cureren en (her)schrijven van inhoudelijke content voor de nieuwe website. De content op de oude website is daardoor veel minder vaak vernieuwd of aangevuld. Dat maakte de (oude) DEN website minder aantrekkelijk om te bezoeken. Dat is mogelijk een oorzaak van het lagere bezoek.

Een mogelijke andere oorzaak kan liggen bij de aanpassing van de meetmethode die Google Analytics medio 2018 heeft doorgevoerd. DEN hoort dat verschillende partners ook een significant lager bezoekersaantal hebben dan voorheen.

DEN realiseert zich dat bij het berekenen van de prestatiecriteria in 2016 activiteiten zijn meegeteld die door het splitsen van activiteiten van NDE en DEN begin 2018, niet meer onder de verantwoordelijkheid van DEN vallen. DEN dient een formeel en onderbouwd verzoek in bij OCW om een aantal prestatiecriteria bij te stellen zodat de criteria recht doen aan de ambities in de huidige situatie.

Model III

bovensectorale- en ondersteunende instellingen uit handboek verantwoording cultuursubsidies 2017-2020

BIS-indicatoren	Huidig boekjaar 2018		Activiteitenplan 2017-2020		Vorig boekjaar 2017	
	Aantal	Aantal deelnemers	Aantal	Aantal deelnemers	Aantal	Aantal deelnemers
1. Schoolgebonden activiteiten	16	93	15	100	6	62
2. Openbare activiteiten	68	1.569	75	800	68	1.077
3. Totaal activiteiten	84	1.662	90	900	74	1.139

OVERIGE BEZOEKEN

4. <i>Bezoeken website totaal</i>	66.201	70.000	70.480
5. <i>Aantal unieke bezoekers website</i>	45.393	55.000	49.130

DEN-indicatoren

Om een zo volledig mogelijk beeld te geven heeft DEN in het beleidsplan 2017-2020 de voorgeschreven BIS-prestatie afspraken aangevuld met zelfbenoemde 'DEN-indicatoren'. Inmiddels is een aantal van deze indicatoren niet meer relevant. Dit heeft te maken met de gewijzigde strategie, waarin de ondersteuning van DEN voor de kunsten- en erfgoedsector anders van aard is dan voorzien in het beleidsplan 2017-2020.

Een aantal DEN-indicatoren blijft waardevol om te benoemen omdat ze de concrete activiteiten van DEN als kennisinstituut zichtbaar en kwantificeerbaar maken. De activiteiten worden samengevat onder de noemers kennisvergaring, kennisverspreiding en behoud en ontwikkeling van het netwerk.

- In 2018 heeft het team van DEN 132 publicaties geschreven en op de DEN website of via andere kanalen gepubliceerd.
- DEN medewerkers hebben in totaal 118 bijeenkomsten bijgewoond, waarvan 30 met een internationaal karakter.
- Tevens heeft DEN op 68 bijeenkomsten een actieve bijdrage geleverd, waarvan negen op een internationaal podium.
- Het aantal volgers van het DEN Twitteraccount is nagenoeg gelijk gebleven met vorig jaar (ca. 5.460) en het aantal LinkedIn groepsleden is licht gestegen naar 1.660.

Exploitatieresultaat en verschillenanalyse

In 2018 heeft DEN een negatief resultaat van € 4.239.

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2018.

Opbrengsten

Indirecte opbrengsten

De indirecte opbrengsten zijn hoger dan begroot vanwege het vrijvallen van subsidiebudgetten uit het verleden. Omdat deze vrijgevallen bedragen door DEN vrij inzetbaar zijn voor de kernactiviteiten, vallen deze onder indirecte opbrengsten.

Incidentele publieke subsidies

In 2018 zijn de volgende internationale projecten uitgevoerd waarvoor incidentele publieke subsidies zijn ontvangen: CEMEC, DS13 en DS14. De inkomsten van de betreffende internationale partners zijn conform begroting ontvangen.

Lasten

Beheerslasten materieel

In totaal zijn de beheerslasten materieel in 2018 ca. € 3.000 lager dan begroot (€ 87.100 begroot tegenover € 83.654 gerealiseerd).

Beheerslasten personeel

Beheerslasten personeel zijn ca. € 20.000 lager dan begroot. Dit komt omdat de directeur een maand later is begonnen dan in de begroting was opgenomen en omdat in 2018 de kosten van het secretariaat deels naar de activiteitenlasten zijn overgeheveld. Omdat in de kosten van het secretariaat ook de administratieve ondersteuning van projecten is opgenomen, doet deze overheveling meer recht aan de werkelijke situatie.

Activiteitenlasten materieel

De activiteitenlasten materieel zijn ca. € 35.000 lager dan begroot. De kosten voor de ontwikkeling van de webstrategie en website zijn hoger uitgevallen dan begroot. Door de focus op deze ontwikkeling is de organisatie van het tweedaags DEN-event verschoven van najaar 2018 naar voorjaar 2019. Per saldo betekent dit lagere activiteitenlasten.

Activiteitenlasten personeel

Deze post valt ca. € 6.000 hoger uit dan begroot. De oorzaak daarvan ligt in het feit dat de communicatiemedewerker met een tijdelijk contract ter vervanging van een zwangerschapsverlof langer is aangebleven vanwege de werkzaamheden aan de nieuwe website.

Financiële positie

In 2018 is -in overleg met OCW- het volledige bedrag van bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016 ad. € 196.383 ingezet voor de kernactiviteiten van DEN. Dat resulteert in de volgende vermogenspositie van DEN ultimo 2018 : het eigen vermogen van DEN bedraagt € 631.441 en bestaat uit een algemene reserve van € 451.427 en een bestemmingsfonds OCW 2017-2020 van € 180.014.

DEN beschikt daarnaast over twee voorzieningen: één ten behoeve van jubilea en één ter dekking van eventuele afvloeiingskosten bij een structurele daling van inkomsten. In totaal is daarmee een bedrag van € 33.039 voorzien.

De financiële positie van DEN is stevig. DEN zal in 2019 ten behoeve van de kernactiviteiten een deel van het eigen vermogen aanwenden.

Risicobeheersing

Vermogensrisico: weerstandsvermogen

In 2018 zijn de randvoorwaarden voor de minimale omvang van het eigen vermogen van DEN vastgelegd. Uitgangspunt bij de omvang van het weerstandsvermogen is dat voor een periode van drie maanden de belangrijkste lopende uitgaven gedekt zijn. De

randvoorwaarden en de hoogte van het bijbehorende vermogen zijn goedgekeurd door OCW . Het ligt nu ter advisering voor bij de accountant.

Automatiseringsrisico's

DEN beschikt over een eigen server en heeft haar bedrijfsvoering gedeeltelijk ondergebracht in Exact. Eventuele storingen of verlies van data kan grote gevolgen hebben. Als beheersmaatregel heeft DEN voor zowel de server als voor Exact een back-up procedure. Deze procedure wordt regelmatig bijgesteld en geactualiseerd naar de nieuwste standaarden.

Risico datalekken

Conform de aangescherpte Europese wetgeving voldeed DEN op 25 mei 2018 aan de strengere eisen met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens. Zowel voor intern- als extern gebruik heeft DEN privacy-verklaringen ontwikkeld, laten ondertekenen en via de website gepubliceerd. DEN heeft hiervoor een externe juridisch expert ingehuurd. Tevens heeft DEN hierover ook een workshop voor de erfgoedsector georganiseerd. De focus van deze workshop was de implementatie van de AVG voor erfgoedinstellingen met een digitale collectie waarin persoonsgegevens verwerkt zijn. Hier was veel behoefte aan en DEN organiseert een vervolg in 2019, als de AVG één jaar van toepassing is.

Risico huisvesting

DEN is gehuisvest in het pand van de Koninklijke Bibliotheek (KB). De KB heeft plannen om binnen een termijn van 7-8 jaar het pand te verbouwen. De KB heeft de intentie uitgesproken dat de inwonende instituten meeverhuizen naar een tijdelijke locatie. DEN blijft in gesprek met de KB over de planning van de verbouwing. Gezien de beperkte omvang van DEN blijven we ijveren voor een huisvesting in nabijheid van partners, zoals nu het geval is met Europeana (onze Europese netwerkpartner).

Cultureel ondernemerschap

De activiteiten van DEN worden grotendeels gefinancierd middels nationale en internationale subsidies. Net als in het verleden heeft DEN in 2018 diverse projectsubsidies verworven. In totaal gaat het om € 23.500, dat is 3% van de omzet. Dit betreffen internationale samenwerkingsprojecten als CEMEC, DSI3 en DSI4.

De middelen die OCW in 2018 voor de open call for ideas beschikbaar heeft gesteld, worden in 2019 besteed. In 2018 zijn de open call projecten geselecteerd en deels doorontwikkeld tot haalbare projecten. In 2019 begint de daadwerkelijke ontwikkeling en besteding van middelen. Dit is met OCW gecommuniceerd.

DEN heeft eigen inkomsten gegenereerd door de verkoop van toegangsbewijzen voor diverse evenementen, het verkrijgen van een vergoeding voor de inzet van de expertise van DEN medewerkers bij externen en het vrijvallen van afgeronde projectsubsidies uit het verleden. Omdat DEN deze vrijgevallen bedragen naar eigen inzicht inzet voor de kernactiviteiten, worden deze bedragen tot de eigen inkomsten gerekend. De eigen inkomsten bedragen € 83.900, dat is 12% van de totale omzet.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

De activiteiten van DEN dienen een maatschappelijk doel, namelijk het ondersteunen van de cultuursector als vitale en toekomstbestendige sector. Het uitgangspunt van maatschappelijk verantwoord ondernemen is inherent aan de missie en activiteiten van DEN.

Binnen de activiteiten van DEN is ook op een ander niveau aandacht voor de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de organisatie. DEN heeft in 2018, bijvoorbeeld expliciet gekozen om het thema *circulaire ICT* op te nemen als gebied waarop kennisontwikkeling en bewustwording binnen de cultuursector waardevol is. Om dit thema een goede start te geven is op verzoek van DEN van prof. dr.ir. Jan Rotmans, specialist op het gebied van transitie en verduurzaming, het artikel “ICT & Duurzaamheid, een pas de deux?” verschenen op de website van DEN.

Internationale activiteiten

DEN heeft het afgelopen jaar bijgedragen aan diverse Europese projecten zoals CEMEC, DSI en Taaluniecommissie Digitaal Erfgoed. Daarnaast hebben diverse medewerkers van DEN op verzoek lezingen gegeven op internationale podia waarvan de 7th European Congress on the Use, Management and Conservation of Buildings of Historical Value in Wenen noemenswaardig is. De directeur heeft op uitnodiging van de organisatie de totstandkoming, de inhoud en het gebruik van de Nationale Strategie Digitaal Erfgoed plenair toegelicht voor een internationaal gezelschap.

In totaal heeft DEN 67 buitenlandse activiteiten uitgevoerd en/of bijgewoond, variërend van bemiddelingen, deelname aan of spreken op een bijeenkomst.

DEN heeft een medewerker die lid is van de Europeana Members Council en op directieniveau vindt tussen beide organisaties regelmatig overleg plaats.

De directeur van DEN is namens het Ministerie van OCW plaatsvervangend lid van de Digital Cultural Heritage Expert group (DCHE) onder leiding van de Europese Commissie. Deze vergadert twee maal per jaar in Brussel. Daarmee positioneert DEN zich sterk in het internationale netwerk.

Aan de hand van de nieuwe strategie vindt DEN andere internationale partners. Met name in Groot-Brittannië is een aantal organisaties al geruime tijd bezig met het creëren van bewustwording bij culturele organisaties over de mogelijkheden van digitale toepassingen op, bijvoorbeeld, sociaal-maatschappelijke doelstellingen (Culture24), alternatieve verdienmodellen (NESTA) en het verzamelen en inzetten van publieksdata (The Audience Agency).

Educatie en talentontwikkeling

DEN heeft in 2018 diverse gastcolleges gegeven. Ook heeft DEN, net als in 2017, in het kader van talentontwikkeling twee stagiairs begeleid via een project van de Taalunie. Deze internationale stagiairs werden via het Universitair Centrum voor Talenonderwijs van de Universiteit Gent (België) bij DEN geplaatst. Ze waren afkomstig uit Zuid-Afrika en Polen.

DEN heeft in 2018 gericht energie gestoken in het aantrekken van een stagiair van de Haagse Hogeschool, studierichting Informatiedienstverlening & management. De opdracht was om richtlijnen op te stellen voor Linked Open Data modellen ten behoeve van databestanden in Excel. Kunstinstellingen die geen uitgebreid collectie-informatiesysteem bezitten werken veelal met Excel. Daarom is dit voor DEN een waardevol onderzoek. DEN wilde deze stageopdracht koppelen aan de digitale collectie-praktijk bij het Nederlands Dans Theater. Helaas bleek betreffende student zowel voor DEN als voor de opleiding geen vertrouwenswaardig projectvoorstel op te kunnen stellen. DEN probeert het in 2019 weer.

DEN heeft het plaatsen van stagiairs vanuit de Reinwardt Academie bij kunstinstellingen begeleid en heeft bij dezelfde Academie meegedacht over de ontwikkeling van hun curriculum.

Toekomst

In december 2018 heeft de RvT de volgende jaarbegroting 2019 vastgesteld:

A. Baten	€
1. Subsidie OCW	613.000
2. Projectsubsidie	182.000
3. Overige opbrengsten	20.000
4. Vrijvallen subsidies	-
Totale baten	815.000
B. Lasten	
6. Beheerslasten materieel	83.000
7. Beheerslasten personeel	135.000
Totale beheerslasten	218.000
8. Activiteitenlasten materieel	310.000
9. Activiteitenlasten personeel	446.000
Totale activiteitenlasten	756.000
Totale lasten	974.000
Exploitatieresultaat	Minus 159.000
Dekkingsplan negatief exploitatieresultaat	
Onttrekking Bestemmingsfonds OCW 17-20	Minus 120.000
Onttrekking algemene reserve	Minus 39.000

Cultuurbeleid periode 2021-2024

In 2018 kwam inzicht in de eerste beleidscontouren voor de Basisinfrastructuur voor de komende periode 2021-2024. Deze ontwikkelingen zijn belangrijk voor DEN omdat de stichting grotendeels afhankelijk is van subsidie van de rijksoverheid.

In de loop van 2018 heeft DEN regelmatig overleg gehad met haar accountmanager bij het ministerie van OCW. Op het ministerie is ook gesproken met de minister van Cultuur, de directeur Media en Creatieve industrie en de directeur Erfgoed en Kunsten. Ook is meerdere malen gesproken met de Raad voor Cultuur. Begin 2019 staat een inhoudelijke kennismaking met de directeur-generaal Cultuur en Media gepland. In deze gesprekken is het huidige beleid én het toekomstige beleid op gebied van digitalisering voor de cultuursector en de rol van DEN daarin aan de orde gesteld.

Eind 2018 verscheen de adviesaanvraag van de Minister van Cultuur aan de Raad voor Cultuur. Daaruit valt op te maken dat de Minister de mogelijkheden van digitalisering én ondersteuning op dat terrein voor de cultuursector ook van belang vindt voor de periode 2021-2024. Daaruit kan niet worden afgeleid dat subsidie voor DEN gegarandeerd is. Het geeft slechts een positieve indicatie voor de toekomst.

Organisatieontwikkelingen

Personeel

De vaste kern binnen het personeelsbestand van DEN bestaat uit 6,8 fte verdeeld over 9 medewerkers. DEN heeft één directeur-bestuurder die zowel inhoudelijk als zakelijk eindverantwoordelijk is. De huidige directeur is per 1 februari 2018 bij DEN gestart. Aanvullend zijn er twee coördinatoren, respectievelijk voor de inhoudelijke taken en de taken op gebied van bedrijfsvoering als administratie, secretariaat en communicatie. DEN heeft naast de directeur in totaal 4 inhoudelijk medewerkers (3,4 fte) en 4 medewerkers op gebied van bedrijfsvoering (2,4 fte).

Dit 'vaste' personeelsbestand kende in 2018 geen wisselingen. In 2018 zijn aanvullend twee medewerkers aangetrokken met een tijdelijke opdracht en een tijdelijk contract. Dit betreft de vervanging van de communicatiemedewerker die vijf maanden met zwangerschapsverlof ging en een content marketing specialist (0,8 fte jaarcontract) ten behoeve van de ontwikkeling van de nieuwe website.

DEN vindt het belangrijk dat medewerkers zich blijven ontwikkelen. Zo hebben in 2018 diverse medewerkers cursussen en trainingen gevolgd. DEN houdt de CAO richtlijn aan dat er op jaarbasis minimaal 2% van de loonsom beschikbaar is voor het volgen van cursussen of trainingen.

DEN houdt in het personeelsbestand rekening met de Code Culturele Diversiteit. Zo heeft DEN één medewerker in dienst met een niet-Nederlandse achtergrond.

Personeel 2018 in dienst bij DEN

Mw. M. Verberk, algemeen directeur (1 fte, vanaf 01-02-2018)

mw. A. Arendsen, communicatiemedewerker (0,7 fte)

dhr. M. Cohen, adviseur (0,8 fte)
 mw. W. van den Heuvel, adviseur (0,8 fte)
 mw. A. Neijenhuis, teamcoördinator Bedrijfsvoering & Communicatie (1,0 fte)
 mw. E.L. Rademaker, communicatiemedewerker (0,1 fte)
 mw. E. Soechit-Resokario, secretariaat (0,6 fte)
 mw. M. van Rietschoten, communicatiemedewerker (0,7 fte vanaf 01-04-2018)
 dhr. M. Streefkerk, teamcoördinator content & adviseur (0,8 fte)
 mw. S. Teunisse, contentcoördinator & adviseur (1 fte)
 mw. C. van Vliet, medewerker content marketing (0,8fte, vanaf 20-03-2018)

Raad van Toezicht

In 2018 is de Raad van Toezicht van DEN niet in samenstelling gewijzigd. Het rooster van aan- en aftreden van de RvT ziet er nu als volgt uit (peildatum 31 december 2018):

Naam	Datum van toetreden	Verwachte datum van aftreden
mw. drs. Hermineke van Bockxmeer (voorzitter)	06-07-2017	07-2021 herbenoembaar
dhr. dr. Paul Baak (lid)	26-09-2014	09-2022 niet herbenoembaar
mw. drs. Yolande Melsert (lid)	23-03-2017	03-2021 herbenoembaar
dhr. prof. dr. G. Schreiber (lid)	22-04-2013	04-2021 niet herbenoembaar
dhr. Tom de Smet Msc (lid)	06-07-2017	07-2021 herbenoembaar
mw. dr. G. Verschoor (lid)	22-03-2016	03-2020 herbenoembaar

De RvT is in 2018 vier keer bijeengekomen. De agendapunten waren onder meer (in willekeurige volgorde): vaststellen van de jaarcijfers en jaarverslag 2017, doorontwikkeling strategie DEN, vaststellen werkplan en begroting 2019, huisstijl en ontwikkeling website, financiële- en inhoudelijke kwartaalprognoses, risico management, statutenwijziging, tussentijdse beoordeling directie en zelfevaluatie RvT/ Governance Code Cultuur.

Over de laatste twee onderwerpen heeft de RvT deels zonder aanwezigheid van de directie vergaderd.

Governance Code Cultuur

De Raad van Toezicht van DEN past de Governance Code Cultuur (GCC) toe en gebruikt deze als leidend instrument om toezicht te houden. De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor de organisatie. Taken en bevoegdheden zijn helder benoemd en belegd. In de statuten staat beschreven welke besluiten de goedkeuring van de RvT behoeven. Hiermee zijn de statutaire bevoegdheden van de directeur-bestuurder duidelijk afgebakend.

In 2018 is een eerste aanzet gemaakt om de statuten van stichting DEN aan te passen. De redenen voor de aanpassingen zijn de recent vernieuwde Governance Code Cultuur en de wens van DEN om de ANBI status aan te vragen in 2019. In januari 2019 worden de nieuwe statuten ondertekend bij de notaris en worden betrokkenen geïnformeerd.

In november 2018 hebben de individuele leden van de RvT de zelfevaluatie scan van Cultuur+Ondernemen uitgevoerd. De rapportage daarover is in de vergadering van december besproken.

De zelfevaluatiescan heeft de waarde van de diverse richtlijnen van de Governance Code Cultuur opnieuw aangescherpt en is uitgebreid besproken in een besloten vergadering. Een korte impressie van hetgeen besproken is:

Met betrekking tot de inrichting van de RvT zijn punten beoordeeld en besproken op het gebied van verdeling van taken en bevoegdheden, profielschetsen, ervaring en expertise, omvang, relatie tussen RvT en directie, rol voorzitter en wervingsprocedures.

Deze punten beoordelen de individuele leden van de RvT hoofdzakelijk goed en voldoende. De RvT heeft besproken dat de huidige wijze van governance op deze gebieden wordt voortgezet

Er is op basis van het thema inrichting van de RvT een duidelijk verbeterpunt geconstateerd op het vlak van diversiteit. De RvT is van mening dat er binnen de RvT een onvoldoende mix is van etnische achtergronden.

Dit heeft geleid tot het formuleren van het volgende actiepoint voor 2019: invulling geven aan de statutaire ruimte voor een zevende lid binnen de RvT, waarbij expliciet wordt gezocht naar een jonge professional met een andere etnische achtergrond dan reeds vertegenwoordigd in de RvT.

Op het gebied van de rollen binnen de RvT is gesproken over verdeling tussen korte en lange termijn focus, betrokkenheid bij strategie ontwikkeling, balans operationeel en strategische onderwerpen, beoordeling directie en balans tussen toezichthoudende rol en adviserende rol van RvT. Hier zijn geen verbeterpunten geformuleerd.

De zelfevaluatie wijst uit dat het onderwerp ondernemerschap vaker dan voorheen aan de orde mag komen in vergaderingen met de directie. De RvT ziet tevens het belang om in de vergaderingen naast risicobeheersing ook de impact van DEN voor haar doelgroepen te agenderen.

De interactie die binnen de RvT onderling en tussen RvT en directie plaatsvindt, over de inbreng van de leden, het klimaat om elkaar aan te spreken, de afstand tussen RvT en directie, het kritisch vermogen van de RvT ten opzichte van de directie en de informatievervalsing is aan de orde gesteld. Op deze onderwerpen is geen aanscherping noodzakelijk. Ook de samenwerking met de externe accountant wordt als goed ervaren.

Met betrekking tot de relatie en interactie met de medewerkers van DEN is besloten dat contact tussen medewerkers en de Raad van Toezicht vaker dan nu wordt gefaciliteerd door de directie.

Nevenfuncties

Nevenfuncties Maaïke Verberk, directeur DEN (01-02 -2018- heden)

De volgende nevenfuncties van Maaïke Verberk zijn q.q.

- CCDD (lid, plv. voorzitter)
- Kunsten'92 Erfgoedplatform (lid)
- Netwerk Digitaal Erfgoed (lid programmaraad)
- Stuurgroep Kennisnetwerk Informatie en Archieven (KIA, lid)

Persoonlijke nevenfuncties

- Lid adviescommissie Brabant C
- Jury Museum Talent Award

De leden van de Raad van Toezicht hadden in 2018 de volgende hoofd- en nevenfuncties

Hoofd- en nevenfuncties Hermineke van Bockxmeer (Voorzitter)

- Directeur Sport en Cultuur, Cluster Maatschappelijke Ontwikkeling - Gemeente Rotterdam
- Lid Raad van Toezicht Waddenacademie (Leeuwarden)
- Lid Raad van Toezicht Stichting Omroep Muziek (Hilversum)
- Secretaris Bestuur Watersnoodmuseum (Ouwkerk)
- Voorzitter Programmaraad Stichting Mediawijzer.net (Hilversum)
- Lid Visitatiecommissie NPO (tot juni 2019)

Hoofd- en nevenfuncties Paul Baak:

- CEO en Principal Consultant, KBenP Groep
- Duovoorzitter KNVI
- Bestuurslid FOBID

Hoofd- en nevenfuncties Guus Schreiber:

- Decaan Faculteit der Bètawetenschappen, Vrije Universiteit Amsterdam
- Bestuurslid Stichting Dutch Techcentre for Life Sciences (DTL)

Hoofd- en nevenfuncties Yolande Melsert:

- Directeur Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten
- Lid Raad van Toezicht bij Stichting De Theaterdagen (Nederlands Theaterfestival en Fringe Festival) (Amsterdam)
- Voorzitter RvT bij Stichting De Kleine Komodie (Amsterdam)

- Vrijwilliger / duikinstructeur bij Stichting Only Friends, sportclub voor kinderen met een beperking (Amsterdam)

Hoofd- en nevenfuncties Tom de Smet:

- Hoofd Archief, Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
- Raad van Advies, Vrije Universiteit Amsterdam, Geesteswetenschappen
- Secretaris KVAN/BRAIN
- Bestuurslid van AVA-Net
- Voorzitter van de Stuurgroep NOB (Netwerk Oorlogsbronnen)
- Lid programmaraad NDE

Hoofd- en nevenfuncties Gerdien Verschoor:

- Directeur CODART
- Lid van de Restitutiecommissie
- Bestuurslid Musea Zutphen

2. Activiteitenverslag

Homepage van de nieuwe website

Inleiding

In het activiteitenverslag beschrijft DEN de uitvoering van verschillende activiteiten voor de cultuursector en vooral de resultaten daarvan. DEN doet dit als verantwoordelijkheid richting financier en omdat het voor (potentiële) samenwerkingspartners in het netwerk interessant is om kennis van te nemen als input voor hun eigen activiteiten en doelen. Hieronder worden eerst de activiteiten genoemd die in 2018 speciaal gericht waren op het brede culturele veld, daarna volgt een overzicht van de doorlopende nationale en internationale activiteiten.

Activiteiten toegesneden op het culturele veld

Inleiding

In 2018 breidde DEN zijn activiteiten verder uit naar het brede culturele veld, inclusief instellingen in de kunstensector voor wie digitalisering nog vaak onbekend terrein is. Hierbij werd goed gebruik gemaakt van het sinds 2017 opgebouwde netwerk van partners in vooral de podiumkunsten.

Vernieuwing van de Kennisbank

Bij de ontwikkeling van de nieuwe website van DEN in 2018 is ook de DEN-Kennisbank herzien. DEN biedt in de online Kennisbank instellingen kennis aan die zij nodig hebben om hun digitaliseringsbeleid en -praktijk publieksgericht, toekomstvast en interoperabel te maken.

Uitgangspunt voor de vernieuwing was te komen tot een voor bezoekers aantrekkelijk, begrijpelijk en overzichtelijk aanbod van kennis en inspiratie, overeenkomstig de nieuwe strategie van DEN. Daarnaast moest de omvang volledig én onderhoudbaar zijn met de capaciteit die DEN heeft.

Bestaande kennis is geactualiseerd en herschreven, gericht op de brede doelgroep van professionals in erfgoed én kunsten. Het deel van de Kennisbank dat de uitvoering van digitaliseringsactiviteiten beschrijft is geheel herzien met aandacht voor digitale producten in het heden (born digital).

Naast de bestaande ordening volgens de kwaliteitscyclus van digitale data, geeft de website toegang tot kennis en praktijk via een meer vraaggestuurde ingang, onderverdeeld in een twintigtal actuele thema's. De thema's worden semi-automatisch gevuld met inhoud uit verschillende rubrieken (Kennisbank, praktijkvoorbeelden, nieuws- en agenda, blogs) op basis van toegekende tags. In de toekomst is het mogelijk om hier ook content van andere platformen te tonen. De nieuwe indeling is voor lancering van de nieuwe website getest door een gebruikerspanel. Nu de website live is, worden het gebruik en de navigatie gemonitord op verbeteringen.

Materialen uit de Kennisbank die nog geen plek konden krijgen op de nieuwe site zijn nog te raadplegen via denarchief.nl. DEN onderzoekt in 2019 samen met NDE hoe deze Kennisbank onderdeel wordt van de gezamenlijke behoefte aan kennisdeling binnen het gedistribueerde netwerk van erfgoedinstellingen. Dit is als voornemen verwoord in het programmaplan van NDE in kader van intensivering van dienstverlening en inclusiviteit van NDE 2019-2020.

De themapagina op de nieuwe website

Open call

De kennismaking met de kunstensector leerde dat de dynamiek hier anders is dan binnen de erfgoedsector. Niet alleen is de praktijk rond digitalisering en archivering per sector verschillend, ook de vraagstukken die spelen zijn anders. Het werd dan ook snel

duidelijk dat kennis over en werkmethodes van digitalisering in de erfgoedsector zich niet zomaar laten uitrollen over de kunstinstellingen. Er is bijvoorbeeld sprake van instellingen waar géén collecties zijn en beheer en behoud van erfgoed níet tot de kernactiviteit behoort. Maar waar ziet het veld dan zelf mogelijkheden om nieuwe digitale technologieën toe te passen?

Binnen de kunsten zien we nieuwe digitale toepassingen hun intrede doen. Zo zijn er al livestreamconcerten te volgen, zijn er virtuele rondleidingen beschikbaar of helpen digitale crowdsourcingplatforms om kunstwerken tot stand te brengen. Technologie biedt zo veel mogelijkheden voor de kunsten; hoe het reflectie oproept, hoe verbindingen met specifieke groepen worden gelegd en hoe het ons uitdaagt verder te kijken naar een andere manier van werken. Innovaties hebben de potentie om artistieke ervaringen over te brengen en om op nieuwe manieren te verbinden met het publiek.

DEN wil deze nieuwe mogelijkheden samen met de kunstensector onderzoeken. DEN heeft met steun van OCW € 210.000 kunnen vrijmaken om drie kansrijke ideeën verder uit te werken. DEN heeft daartoe een open call uitgeschreven. De open call werd officieel gelanceerd binnen het randprogramma *Het geheugen van theater* tijdens het Nederlands Theater Festival. Geïnteresseerden konden deelnemen aan de Q&A's gedurende het Theaterfestival of via een telefonisch consult met DEN sparren en hun ideeën toetsen.

"Deze oproep aan het culture veld om nieuwe digitale toepassingen te onderzoeken en te ontwikkelen is geweldig. Digitalisering opent nieuwe opties en kansen voor cultuur, dus ik ben er trots op dat ik deel uitmaak van het panel om de rijkdom aan plannen te beoordelen." -Floor van Spaendonck, Directeur Cinekid en juryvoorzitter open call-

Door het invullen van een formulier en het maken van een videopitch van één minuut kon het idee, de probleemstelling en oplossingsrichting worden beschreven en toegelicht. Uiteindelijk zijn er 65 complete aanvragen ingediend, die door een DEN-team zijn gescreend of ze aan de criteria voldeden. Daarna konden 25 ideeën worden voorgelegd aan een panel met deskundigen dat zich met de inhoudelijke beoordeling en selectie zou bezighouden.

Deze jury bestond uit Martijn Arts (directeur Total Design), Floor van Spaendonck (directeur Cinekid) en Harry Verwayen (directeur Europeana). Op 12 november 2018 kwam de jury bijeen om deze eerste selectie van 25 ideeën met elkaar te bespreken. Daaruit is een shortlist van vijf kansrijke ideeën samengesteld. Voor elk van die vijf indieners heeft de jury nog een aparte vraag geformuleerd, waar de jury graag een nadere toelichting over wilde. De indieners van de vijf gekozen projecten zijn vervolgens uitgenodigd om hun idee nog eens toe te lichten. De twintig partijen van de ideeën die niet op de shortlist stonden zijn door DEN geïnformeerd en konden desgewenst nog om een nadere toelichting op deze beoordeling vragen.

Op 30 november 2018 hebben de vijf indieners van deze ideeën in een vraag-en-antwoordgesprek hun idee verder toegelicht aan de jury. Na deze gesprekken heeft de jury

een definitieve keuze gemaakt voor de ideeën die tot project uitgewerkt zullen worden. Begin 2019 wordt met elk van de drie geselecteerden zonnig met externe begeleiding een werkplan overeengekomen, waarin de deliverables, planning en begroting worden vastgelegd. Uitgangspunt is dat de prototypes, demo's etc. ook toepasbaar zijn voor andere instellingen. De drie gekozen projecten zijn:

- **TIK TIK**

Industrieel ontwerper Simon Dogger, die op latere leeftijd blind werd, werkt met het Van Abbe Museum samen bij de ontwikkeling van een digitale oplossing, die de toegankelijkheid van musea vergroot voor blinden, zodat zij via een app op eigen gelegenheid de weg kunnen vinden in het museum. Het panel ondersteunt dit idee niet alleen vanwege het belang van diversiteit. Het panel was vooral nieuwsgierig naar de uitwerking om als blinde ook via andere zintuigen een beeld te kunnen krijgen van een beeldend kunstwerk. Dit zou een innovatieve toepassing kunnen zijn, die dan ook voor zienden nieuwe indrukken op kan leveren.

- **Impakt Beyond**

De organisatie achter het jaarlijks Impakt Festival stelt dat instellingen het publiek al in de voorbereiding, bij de productie, tijdens en na afloop van een event moeten kunnen betrekken en informeren. Er is behoefte aan een toolbox met diverse soorten functionaliteiten, die dialoog en interactie tussen makers en publiek gedurende dit hele traject mogelijk moet maken. DEN en het panel zijn vooral benieuwd naar een generieke oplossing die voor verschillende soorten events en culturele instellingen bruikbaar is.

- **Performance Technology Lab**

Een aantal makers waaronder Feikes Huis en Likeminds, willen in samenwerking met de HKU een serie labs organiseren waarbij makers kunnen experimenteren met het toepassen van nieuwe digitale technologieën binnen de artistieke productie. Passend bij de rol van DEN als kennisinstituut, moet er een voorziening komen waarbij makers, dramaturgen en bedrijven ervaringen en kennis met elkaar kunnen uitwisselen en delen.

DEN doet op deze wijze ook zelf ervaring op met het faciliteren van op innovatie gerichte trajecten, of van de binnen digital design gangbare methodes zoals Agile. Alle opgedane ervaring en kennis zal bijvoorbeeld in de vorm van kennisdossiers of praktijkvoorbeelden beschreven kunnen worden voor publicatie op de website.

In het kunstenveld is nog weinig ervaring met meer op start ups geënte initiatieven. Om slagen te kunnen maken met digitalisering zal vaak gezocht moeten worden naar extra financiering. In dit kader zijn dan ook al contacten gelegd met fondsen zoals het SIDN fonds en VSB fonds.

Verder zullen er zich gedurende het hele traject thema's aandienen die zich lenen voor workshops of paneldiscussies.

Bijeenkomsten

Naast de online kennisuitwisseling organiseert DEN regelmatig offline bijeenkomsten als onderdeel van kerntaak. De bijeenkomsten rond thema's binnen digitalisering zijn uniek in Nederland met een cultuurbrede scope van programma en deelnemers. In 2018 organiseerde DEN:

- **Studiemiddag AVG**

Op 18 april organiseerde DEN in Den Haag een studiedag over de AVG. Tijdens deze studiemiddag werden de gevolgen van de AVG voor de Cultuursector besproken. Na een korte introductie op het thema werd er ingegaan op de AVG en archiveren in het algemeen belang, AVG en wettelijke grondslag, AVG en persoonsgegevens in particuliere archiefinstellingen. Tenslotte zijn er twee interessante praktijkvoorbeelden besproken.

- **Workshop 'Ken je gebruiker'**

Op 27 juni organiseerde DEN in Den Haag de workshop *Ken je gebruiker*. Tijdens de workshop stond de vraag: Weet jij eigenlijk welke behoeften je bezoekers hebben? centraal. Besproken werden vragen als 'Wie is mijn (potentiële) gebruiker?', 'Wat doet mijn gebruiker?' en 'Wat vindt mijn gebruiker?'. Willem Wijgers sprak over data-analyse en Jill Hungeneart gaf een toelichting op het gebruikersonderzoek dat zij doet voor Erfgoed Leiden en Omstreken.

- **Workshop 'Hergebruik van je artistieke materiaal en auteursrechten'**

Op 10 december organiseerde DEN een workshop rondom het hergebruik van je artistieke materiaal vooral voor medewerkers in de (podium)kunstensector die in hun dagelijkse praktijk te maken hebben met auteursrechten, naburige rechten en beeldrechten. Deelnemers kregen van sprekers Maarten Zeinstra en Sebastiaan ter Burg inzicht in auteursrechten en licenties zoals Creative Commons. Daarnaast passeerden een aantal inspirerende voorbeelden van hergebruik in de cultuursector de revue. Deelnemers gingen vervolgens zelf aan de slag om in kaart te brengen waar kansen liggen voor hergebruik van bronnenmateriaal en producties.

Spreker Maarten Zeinstra tijdens de workshop 'Hergerbruik van je artistieke materiaal en auteursrechten.'

- **Ronde tafel ‘Digitaliseren en archiveren in de podiumkunsten’**

Op 13 december organiseerde DEN in Amsterdam een ronde tafel over digitale archivering bij de podiumkunsten. Onder leiding van Marijke Hoogenboom wisselden ruim tien experts met relevante deskundigheid uit diverse podiumkunsten ervaringen uit. Met de resultaten wil DEN de brede sector en stakeholders daarbuiten bewust maken van het vraagstuk en mogelijke oplossingsrichtingen. Deelnemers aan tafel toonden interesse om daarin samen op te trekken.

- **Open Cultuurkoffies**

De Open Cultuur- en Erfgoedkoffies, kortweg vaak de Open Koffies genoemd, zijn kleinschalige bijeenkomsten op een publieke locatie. DEN organiseert deze koffiebijeenkomsten zodat professionals en geïnteresseerden de mogelijkheid krijgen op laagdrempelige en informele wijze met elkaar in contact te komen. De koffies zijn vaak thematisch ingestoken en worden zoveel mogelijk verspreid over het land georganiseerd. In 2018 organiseerde DEN twee Open Koffies. De eerste Koffie was in Den Haag en ging over Impact, deze werd georganiseerd in samenwerking met Europeana en het Gemeentemuseum Den Haag. De tweede Koffie vond plaats in Den Bosch en ging over Gebruikersonderzoek, deze koffie werd georganiseerd in samenwerking met het BHIC. Over beide Open Koffies is een verslag verschenen op de website.

Advisering kunsten

In het tweede jaar als kennisinstituut ook voor de kunstensector, wisten een aantal voorlopers op het gebied van digitalisering in vooral de podiumkunsten DEN te vinden voor advisering en contacten. Zo ondersteunde DEN het Nederlands Dans Theater bij het uitdenken van een digitaliseringsplan om via Google Arts een jubileumsite te presenteren en het verkrijgen van de noodzakelijke subsidie door succesvolle aanvragen bij Stichting Dioraphte en VandenEnde Foundation.

Met de Nationale Opera en Ballet zijn contacten over uitvoering van het plan voor (digitaal) collectiebeheer. Theater Utrecht lichtte op voorspraak van DEN hun archief door met behulp van de door Packed in Vlaanderen ontwikkelde methodiek.

Ook stelde een student van de Reinwardt Academie na bemiddeling van DEN een collectieplan op voor het Utrechts Theater. Een andere student vervulde deze opdracht bij het Noord Nederlands Toneel. Structureel neemt DEN deel aan de werkgroep NIT die werkt aan de toekomst van documentatie, geheugen en discours van en voor het theater in Nederland.

Het maken van producties, vaak binnen een strakke tijdsplanning, is de kernactiviteit van kunstinstellingen. De contacten met diverse kunstinstellingen hebben DEN meer zicht gegeven op de verscheidenheid aan (digitale) materialen die daarbij geproduceerd wordt. Van scripts, bladmuziek en affiches tot audiovisueel materiaal. Er is weinig structurele aandacht voor waardering, selectie en bewaren van materiaal; een kernactiviteit voor erfgoedinstellingen. Het materiaal is zowel born digital als (deels) gedigitaliseerd en in beginsel minder lang houdbaar dan analogoog materiaal.

In de kunstensector wordt niet gedacht in termen van collecties of een collectiebeheersysteem. Toepassingen zoals documentbeheer of digital asset management systemen zijn onbekend. Het terugvinden van materialen in een steeds

verder uitdijend archief, belangrijk voor de kwaliteit van het creatieve proces, wordt steeds meer als een uitdaging ervaren. Instellingen die zeggen hun materiaal vooral voor marketingdoeleinden te gebruiken, bewaren deze ook vaak online via de website of sociale media kanalen. Er is daarbij nog weinig bewustzijn over de rechtenproblematiek.

De opgedane kennis en contacten in 2018 hebben DEN in belangrijke mate geholpen een nieuwe strategie te bepalen om de rol als sectorbrede ondersteuningsinstelling waardevol te maken voor kunstinstellingen.

Doorlopende activiteiten nationaal netwerk

Inleiding

Hier volgt een overzicht van activiteiten voor het bestaande cultuurnetwerk. Het bevat projecten, communicatiemiddelen en andere bijdragen die de erfgoed- en cultuurinstellingen ondersteunen bij hun digitaliseringsactiviteiten.

Nieuws, agenda en blog

DEN verzamelt het hele jaar door relevante berichten over cultuur en digitalisering en verspreidt deze informatie, al dan niet vergezeld met een toelichting, via haar website, de nieuwsbrief en de relevante sociale mediakanalen (Twitter en LinkedIn).

In de maandelijkse nieuwsbrief biedt DEN de abonnees een overzicht van het laatste nieuws, aankondigingen van bijeenkomsten, Europese ontwikkelingen en relevante publicaties van DEN-medewerkers en collega's uit de sector. Onder deze publicaties vallen bijvoorbeeld ook de blogs. Dit zijn persoonlijke observaties van DEN-medewerkers of externe cultuurprofessionals.

Praktijkvoorbeelden

De praktijkvoorbeelden dienen als inspiratiebron voor iedereen in de cultuursector die meer wil weten over de verschillende toepassingen en mogelijke valkuilen binnen een digitaliseringsproject en de kansen die digitalisering biedt voor hun werkpraktijk. In 2018 hebben de medewerkers van DEN zes verschillende praktijkvoorbeelden opgetekend. Deze inspirerende voorbeelden gaan over het Rotterdams Philharmonisch Orkest, Muziekschatten van de Stichting Omroep Muziek, Open Data voor de podiumkunsten, Muziekweb van de Centrale Discotheek Rotterdam, de Cross Cultural Timeline van het CEMEC-project en Jazzhelden van het Nederlands Jazz Archief.

De BASIS

Sinds 2007 is een selectie van gedocumenteerde standaarden en andere kwaliteitsinstrumenten die als minimale kwaliteitseisen gelden voor digitale culturele dienstverlening gebundeld in DE BASIS. Als onderdeel van de vernieuwing van de nieuwe website zijn voorlopig vier aspecten in DE BASIS beoordeeld als relevant voor digitalisering in de brede cultuursector: auteursrechtenbeheer, vervaardiging, vindbaarheid en digitale duurzaamheid. In 2019 is er meer informatie beschikbaar om samen met partners in de erfgoedsector een weloverwogen besluit te nemen of en hoe DE BASIS herzien moet worden. Zo zal DEN in samenwerking met AVA-net de inhoud en werking van DE BASIS voor AV evalueren.

Deskundigheid

- **Managementprogramma in samenwerking met Ergoedhuis Zuid-Holland**

Het Managementprogramma van DEN is een samenhangend pakket van activiteiten voor professionals op directie - en managementniveau. In het programma worden strategische thema's behandeld zoals de nationale strategie digitaal erfgoed, netwerk digitaal erfgoed, digitale klantgroepen, businessmodellen, digitale duurzaamheid, auteursrechten en internationale structuren. DEN zoekt daarbij samenwerking te beginnen met provinciale erfgoedinstellingen. In 2018 organiseerde Ergoedhuis Zuid-Holland en DEN een eerste pilot. In 2019 wordt hier op voortgebouwd. DEN vervult daarmee een relevante rol in het Netwerk Digitaal Erfgoed, complementair aan de deskundigheidsbevordering in het programmaplan intensivering van dienstverlening en inclusiviteit 2019-2020 van het Netwerk Digitaal Erfgoed.

- **Expertisegebied auteursrechten**

Binnen het expertisegebied Auteursrechten zijn verschillende activiteiten uitgevoerd. In het kader van de nieuwe website zijn de artikelen en kennisdossiers herschreven en is DE BASIS omgezet naar een stappenplan dat ook relevant is voor kunstinstellingen. Er zijn diverse presentaties en workshops over dit onderwerp geweest, bijvoorbeeld tijdens de GO-cursus en tijdens het Nederlandse Theaterfestival in Amsterdam. Er is een start gemaakt met het vergroten van de bewustwording rondom alternatieve licentiemogelijkheden zoals Creative Commons, bijvoorbeeld tijdens de workshop die DEN in december organiseerde. Gerelateerd aan auteursrechten heeft DEN bovendien een studiemiddag over AVG en online collecties georganiseerd.

Daarnaast was DEN ook in 2018 lid van de Werkgroep Auteursrecht en Cultureel Erfgoed die is ingesteld om op expertniveau de auteursrechtenproblematiek in de breedte van de erfgoedsector te bespreken. De werkgroep heeft zich in 2018 weer ingezet voor de voorbereiding van de invoering van Extended Collective Licensing (ECL) in Nederland, heeft de ontwikkelingen op het gebied van de wetgeving gevolgd en hier waar mogelijk over geadviseerd. Daarnaast wordt er gezamenlijk opgetrokken bij claims tegen erfgoedinstellingen.

- **Cultuurindex**

DEN participeert als vaste deelnemer aan het Platform Cultuurstatistici Nederland dat in 2018 twee keer bijeen is gekomen. Dit is een initiatief van de Boekmanstichting. Binnen dit platform worden presentaties verzorgd en wisselen de diverse statistici ervaringen uit over lopende onderzoeken. De Boekmanstichting vraagt input van het Platform ten behoeve van de verdere ontwikkeling van de Cultuurindex, maar ook van de Regionale Cultuurindex door Atlas voor Gemeenten. Bijvoorbeeld over de vergelijkbaarheid van definities zoals deze in verschillende monitoren en onderzoeken worden gebruikt. De Regionale Cultuurindex werd eind 2018 voor het eerst gepresenteerd.

Gegevens over digitalisering in de erfgoedsector zoals geïnventariseerd via ENUMERATE worden beschikbaar gesteld voor opname in de Cultuurindex. Het Ministerie van OCW zoekt naar een alternatief voor de presentatie van het tot 2017 uitgebrachte jaarlijkse rapport *Cultuur in Beeld*. SCP en CBS worden hierover om advies en ondersteuning gevraagd. Ideeën van CBS en SCP worden ook aan het Platform voorgelegd. Dit is voor DEN van belang om voeling te houden met ontwikkelingen rond een nieuw stelsel van indicatoren rond de

verantwoording cultuursubsidies. Bijvoorbeeld over de relevantie en beschikbaarheid van cijfers die wel of / niet iets zeggen over de stand van zaken rond digitalisering en impact.

- **Werkgroep Referentie Architectuur**

Juli 2018 leverde DEN als lid van de werkgroep Referentie Architectuur binnen het Netwerk Digitaal Erfgoed *de Digitaal Erfgoed Referentie Architectuur* (DERA) 2.0 op. De doelen en principes uit de eerste versie zijn nu uitgewerkt en in DERA 2.0 beschrijven de samenstellers wat er van alle netwerkdeelnemers, waaronder ook de erfgoedsoftwareleverancier, wordt verwacht.

Het Ministerie van OCW is eigenaar van de DERA. Het beheer van de DERA ligt bij de vijf sectorale knooppunten in het Netwerk Digitaal Erfgoed. DEN blijft ook in 2019 lid van de werkgroep voor de doorontwikkeling. DEN is daarbij vooral geïnteresseerd in de toegevoegde waarde van het werken onder architectuur en de DERA voor kleine instellingen en binnen de Nationale Strategie Digitaal Erfgoed en de toepasbaarheid van de DERA voor de kunstensector.

- **Werkgroep monitoring en werkgroep kennis**

Deze werkgroep onder voorzitterschap van DEN leverde begin 2018 een rapport voor het Netwerk Digitaal Erfgoed op waarin geprobeerd is een totaalbeeld te schetsen van de resultaten van NDE vanuit het perspectief van erfgoedinstellingen die niet direct bij de totstandkoming van de resultaten betrokken zijn. Ook is er voor de toekomst geadviseerd over de rol van monitoring binnen het NDE.

De werkgroep kennisuitwisseling NDE heeft tot doel te adviseren over de kennisuitwisseling en een bijdrage te leveren aan relevante activiteiten binnen het netwerk. De werkgroep bestaat uit de kenniswerkers van de vijf knooppunten, de coördinator Landelijk Coördinatiepunt Research Data Management van SURFsara en een adviseur van DEN. DEN is voorzitter van deze werkgroep. De werkgroep in 2018 één keer bijeen geweest.

Bijdragen bestaande opleidingen en cursussen

Net als in voorgaande jaren traden diverse medewerkers van DEN in 2018 op als gastdocent aan GO-opleidingen en de Reinwardt Academie. Bij de Reinwardt Academie heeft DEN ook zitting in de Commissie van Advies. Tevens heeft DEN in 2018 weer gastcolleges verzorgd voor de studierichting 'Book and Digital Media Studies' van de Universiteit Leiden.

In 2018 hebben door bemiddeling van DEN twee studenten van de Reinwardt Academie hun opdracht voor het schrijven van een collectie- en digitaliseringsplan uitgevoerd bij instellingen uit de podiumkunsten. Ook ontving DEN in de zomer op verzoek van de Taalunie weer twee internationale studenten Nederlands voor een opdracht.

Projectactiviteiten

- **Digital Museum Lab**

Begin 2018 sloten Allard Pierson Museum, Waag Society en het lectoraat Crossmedia van de Hogeschool van Amsterdam het project Digital Museum Lab af. DEN trad in het project op als verbindende partij naar de activiteiten van het Netwerk Digitaal Erfgoed. In een artikel en een afsluitende bijeenkomst werd het lab geëvalueerd en successen en geleerde lessen gedocumenteerd.

- **AVA_net**

AVA_Net is een onafhankelijke netwerkorganisatie voor audiovisuele collectiehouders in Nederland. DEN heeft zitting in de domeinraad van AVA_Net, die functioneert als adviesorgaan. In 2018 is de domeinraad twee keer bij elkaar gekomen.

Op 21 juni vond het jaarlijkse AVA_Net symposium plaats, waarover DEN een blog publiceerde. De directeur van DEN nam deel aan het panel over de recent gepubliceerde AV monitor. Nieuw in 2018 was het eerste digitale AVA_Net Magazine! voor iedereen die werkt met, aan, voor, over of zelfs in audiovisueel erfgoed. AVA_Net beheert ook een kennisgroep op het KIA-platform.

Voor DEN waren de belangrijkste activiteiten binnen AVA-net: afstemmen tussen de dataverzameling Trendmonitor (AV, NL) en ENUMERATE (digitaal erfgoed, EU), voorbereiding voor herzien van DE BASIS voor AV en agenderen van het onderwerp ecologische duurzaamheid in het netwerk. Voor de lange termijn ambieert DEN om de samenstelling van AVA-Net uit te breiden met kunstinstellingen in verband met de AV-archivering aldaar.

Maaïke Verberk tijdens een paneldisussie op de AVA_netconferentie, 21 juni 2018.

- **Mediakunst.net**

Op dinsdag 19 juni lanceerden het Van Abbemuseum, het Frans Hals Museum, de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, het Stedelijk Museum Amsterdam en LIMA de online catalogus *Mediakunst.net*. Dit is een digitale catalogus die de mediakunstcollecties van deelnemende instellingen verenigt. De verbeterde zichtbaarheid van de Mediakunstcollectie Nederland moet bijdragen aan de digitale duurzaamheid van mediakunst. DEN werkte als lid van de stuurgroep mee aan dit project.

- **Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed 2018**

Het Nederlandse programma van het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed werd geïnitieerd vanuit het Erfgoedplatform Plus van Kunsten '92 waarin DEN participeert. In samenwerking met het Ministerie van OCW, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en DutchCulture werd een website gelanceerd en een reeks aan activiteiten georganiseerd.

DEN wisselde nieuws- en agendaberichten uit met het programma. Medewerkers van DEN namen deel aan diverse bijeenkomsten. Op 11 december tijdens de afsluitende bijeenkomst was de presentatie van de eindpublicatie met daarin een Nederlandse Toekomstagenda Europees Erfgoed. DEN leverde een bijdrage aan deze publicatie met een visie op cultuur in de (Europese) digitale wereld.

Publicatie en bijdrage DEN in 2018 Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed

Doorlopende activiteiten internationaal netwerk

Inleiding

Hier volgt een overzicht van activiteiten in het kader van internationale samenwerkingsverbanden. DEN neemt deel aan internationale samenwerkingsverbanden voor zover deze bijdragen aan de doelstellingen van DEN. Belangrijke ontwikkelingen op internationaal niveau op het terrein van digitalisering worden door DEN gevolgd, zodat zij deze kennis kan delen met haar doelgroepen. Tevens is het van waarde dat DEN onderwerpen op internationaal niveau over het voetlicht brengt. Onderwerpen als cultuurbrede samenwerking voor digitalisering en auteursrechten zijn hier voorbeelden van.

Europeana

- **Members Council, EuropeanaTech, Governance WG, IMPACT TF**

Europeana blijft voor DEN een belangrijke samenwerkingspartner op Europees niveau. Daarnaast is DEN actief betrokken bij diverse activiteiten van Europeana, zoals de EuropeanaTech community, het migratieproject, 3D standaardisatie, beleidsontwikkeling voor auteursrechten en de verdere ontwikkeling van het Europeana Impact Framework.

Een medewerker van DEN werd in 2018 verkozen als lid van de Europeana Members Council. Binnen de council is deze medewerker lid van de governance working group.

- **Europeana Digital Service Infrastructure**

DEN is formeel partner in de aanvragen van Europeana als *Digital Service Infrastructure* (DSI) in het kader van de *Connecting Europe Facility* (CEF). Binnen deze aanvragen is DEN verantwoordelijk voor de uitvoering en doorontwikkeling van het ENUMERATE Framework en de verbinding tussen de kwantitatieve dataverzameling en het meer kwalitatieve onderzoek naar de effecten van digitalisering binnen het netwerk (Impact Framework). Voor DEN is dit van waarde omdat op deze manier informatie wordt gegenereerd over waardecreatie en digitalisering, dit is een relatief nieuw kennisgebied.

- **DSI3**

DEN werkt in 2018 met Europeana aan DSI3, met name aan de studie naar economische impact van digitalisering en hergebruik van cultureel erfgoed. DEN, als lid van het impact team, heeft daarvoor desk research gedaan. Daarbij zijn relevante artikelen over economisch en sociale impact verzameld.

DEN heeft een inventarisatie gemaakt van de uitkomsten uit een vijftal onderzoeksrapporten, waarbij de sociale en economische impact van erfgoedbeheerinstellingen in beeld werd gebracht. Het ging hierbij om het Rijksmuseum, National Museum Liverpool, the British Library, Vancouver Island Region Libraries en het Boston Museum of Fine Arts.

Mede op basis van deze inventarisatie is binnen het Impact team een nader model uitgewerkt om de mogelijke economische impact in beeld te brengen. Europeana rondt deze taak af met een (position)paper waarin de samenhang tussen Economic Impact Assessment, Social Impact en impact rond existence & legacy behandeld wordt. Een dergelijke paper kan helpen om een gemeenschappelijk kader te bieden in discussies over de al dan niet haalbare economische waarde van (investeringen in) digitaal erfgoed.

Ook is een begin gemaakt om data uit de laatste Enumerate Survey te ontsluiten via met Power BI ontwikkelde interactieve dashboards. Bezoekers kunnen zelf een nadere studie doen op basis van de beschikbare data. Beide onderdelen (dashboards en Kennisbank) maken deel uit van het 'ENUMERATE Observatory'. Langs deze weg kunnen geïnteresseerden zelf aan de slag met de gegevens en grafieken.

- **DSI 4**

In aanloop naar de nieuwe tender voor DSI4 (looptijd september 2019 augustus 2020) heeft DEN een opzet gemaakt met daarin activiteiten die uitgevoerd kunnen worden rond Enumerate en in vervolg op DSI3. Aangezien er zich geen grote veranderingen aftekenden in de uitkomsten van de laatste twee coresurveys wordt voorgesteld om in 2019 een evaluatie uit te voeren. Bijvoorbeeld rond mogelijke kwaliteitsverbeteringen van de presentatie van data, gebaseerd op de informatiebehoeften van de landen. Daarmee worden de mogelijkheden van interactieve dashboards verder uitgewerkt. Aan de hand van vergelijkbare monitors rond cultuur & digitalisering in het Verenigd Koninkrijk wordt bekeken of de coresurvey uitgebreid kan worden met nieuwe vragen rond digitalisering en impact, maar ook relevant kan worden gemaakt voor de kunstensector.

- **UNESCO**

DEN heeft, als één van de leden, het Wikimedia project van het Memory of the World (MoW) programma in Nederland ondersteund. In 2018 wordt met Wikimedia NL en haar community samengewerkt om met inzet van MoW-collecties de meertaligheid op Wikipedia te verbeteren door de diversiteit onder wikimedians en geproduceerde artikelen te verbeteren. Ook is intensievere samenwerking tussen de beheerders van de MoW-collecties onderzocht door het organiseren van een eerste gezamenlijke bijeenkomst.

DEN is mede-initiatiefnemer van UNESCO PERSIST, onderdeel van het Internationale Memory of the World-programma. Als samenwerkingsverband van Unesco en de internationale koepelorganisaties IFLA en ICA wil PERSIST een internationaal platform creëren waar overheden, de erfgoedsector en de ICT-industrie afspraken kunnen maken over duurzame archivering van digitale informatie.

DEN beheert op verzoek van de Programme Committee de website van PERSIST. In 2018 zijn er nieuwe vertalingen van de *guidelines* verschenen en zijn er richtlijnen voor beter bestuur van de gemeenschap opgesteld. Persist is een samenwerking met de Digital Preservation Coalition aangegaan.

- **CEMEC**

Voor CEMEC was 2018 het laatste volledige projectjaar. De gezamenlijk ontwikkelde reizende tentoonstelling met innovatieve ICT-toepassingen deed dit jaar Athene en Bonn aan. DEN is partner in dit door het Allard Pierson Museum gecoördineerde Creative Europe-project en publiceerde een praktijkvoorbeeld over de Cross Culture Timeline. De rol van DEN spitst zich toe op ondersteuning bij de ontwikkeling van het nieuwe gemeenschappelijk businessmodel. Daartoe werden in Athene en Bonn workshops georganiseerd die resulteerden in een grotere bewustzijn onder deelnemers van het belang van businessmodel innovatie en betrokkenheid bij het realiseren ervan binnen het project. De Cross Culture Timeline is reeds verduurzaamd als onderdeel van de vaste tentoonstelling in het Allard Pierson Museum. Er zijn concrete plannen voor doorontwikkeling en implementatie bij andere musea. Komend jaar worden de resultaten van het project gedocumenteerd.

- **Lezing 7th European Congress on the Use, Management and Conservation of Buildings of Historical Value in Wenen**

De directeur heeft op uitnodiging van de organisatie in november 2018 de totstandkoming, de inhoud en het gebruik van de Nationale Strategie Digitaal Erfgoed plenair toegelicht voor een internationaal gezelschap. De uitnodiging en interacties achteraf bewijzen dat de nationale strategie nog steeds op internationale belangstelling kan rekenen. Overigens werden tijdens diverse deelpresentaties op dit congres ook de ENUMERATE cijfers gebruikt ter ondersteuning van inhoudelijke betogen.

- **Taaluniecommissie Digitaal Erfgoed**

De commissie Digitaal Erfgoed van de Taalunie heeft in 2017 in nauwe samenwerking met DEN en PACKED een studiedag georganiseerd over het hoe en waarom van open data voor de Nederlandse en Vlaamse culturele wereld. Gekozen is daarbij voor de praktische insteek *Wikipedia als wereldwijd forum voor het Nederlandse en Vlaamse podium*. Diverse relevante partijen uit het podiumkunsten en erfgoedbeheer uit zowel Nederlands als

Vlaanderen waren daarvoor uitgenodigd. Eind 2017 hebben DEN en PACKED verslag uitgebracht aan de commissie Digitaal Erfgoed over:

- a) de opbrengsten van de workshop
- b) een inventarisatie van belangrijke databronnen en
- c) ervaringen met een aantal projecten rond Wikimedia (editathons en uploaden naar Wikidata) gepresenteerd zijn. Er is toen door deze commissie akkoord gekregen voor de uitvoering van een aantal pilots in 2018.

PACKED heeft in 2018 een aantal Wikipedia-editathons rond dans in Vlaanderen begeleid. DEN heeft dit jaar in samenwerking met Bart Mulckhuijsen van WikiWerkers queries laten ontwikkelen op de Wikidata omgeving van de Theaterencyclopedie (UvA/TIN). Ook is een Wikiproject gestart en is een aantal tests uitgevoerd om te bekijken op welke manieren data uit de Theaterencyclopedie kunnen worden gepubliceerd via Wikimedia. Vervolgens hebben DEN en PACKED alle bevindingen samengebracht in het rapport *Aanbevelingen over open data in de cultuursector*. Het rapport bevat naast aanbevelingen met betrekking tot juridische, technologische en praktische beperkingen ook een apart hoofdstuk met goede voorbeelden van het gebruik van open data in de cultuursector.

De commissie Digitaal Erfgoed van de Taalunie heeft dit jaar daarmee haar werkzaamheden afgerond met dit derde en laatste rapport met aanbevelingen over open data. Dit is in juni 2018 overhandigd aan de Nederlandse en Vlaamse ministers. Het rapport geeft een antwoord op de vraag wat de voorwaarden zijn voor (culturele) instellingen om hun collecties en collectiegegevens als open data vrij te kunnen geven, zodat wat gedigitaliseerd wordt, optimaal bruikbaar en herbruikbaar is.

Voorblad rapport *Aanbevelingen over Open Data in de cultuursector*

3. Jaarrekening 2018

Alle bedragen in de jaarrekening worden vermeld in hele euro's. Het boekjaar 2018 is afgesloten met een **negatief resultaat** van € **4.239**. Het negatieve exploitatiesaldo na resultaatbestemming wordt als volgt verdeeld: toevoeging bestemmingsfonds OCW 2017-2020 (€ 163.521), toevoeging algemene reserve (€ 28.623) en onttrekking bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016 (€ 196.383). De resultaatbestemming is reeds verwerkt in de cijfers van de exploitatierekening.

Balans per 31 december 2018

(Na resultaatbestemming)

ACTIVA	31-dec-18	31-dec-17
1. Vaste activa		
1.1 Materiele vaste activa	11.960	15.788
TOTALE VASTE ACTIVA	11.960	15.788
2. Vlottende activa		
2.1 Vorderingen	6.991	46.630
2.2 Liquide middelen	934.126	821.382
TOTALE VLOTTENDE ACTIVA	941.117	868.012
Totale activa	953.077	883.800
PASSIVA		
3. Eigen vermogen		
3.1 Algemene reserve	451.427	422.804
3.2 bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016	0	196.383
3.3 Bestemmingsfonds OCW 2017-2020	180.014	16.493
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	631.441	635.680
4. Voorzieningen		
4.1 Toekomstscenario DEN	30.921	30.921
4.2 Jubilea	2.118	6.934
TOTAAL VOORZIENINGEN	33.039	37.855
5. Schulden		
5.1 kortlopende schulden	288.597	210.265
TOTAAL SCHULDEN	288.597	210.265
Totale Passiva	953.077	883.800

Exploitatierkening 2018

BATEN	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
6. Opbrengsten			
6.1 Indirecte opbrengsten	83.864	45.000	39.444
TOTALE INDIRECTE OPBRENGSTEN	83.864	45.000	39.444
7. Subsidies en bijdragen			
7.1 Structurele subsidie OCW	613.595	599.579	599.579
7.2 incidentele publieke subsidies	23.540	22.800	159.108
TOTAAL SUBSIDIES EN BIJDAGEN	637.135	622.379	758.687
SOM DER BATEN	720.999	667.379	798.131
LASTEN			
8. Beheerslasten			
8.1 Beheerslasten materieel	83.654	87.100	101.112
8.2 Beheerslasten personeel	125.356	145.935	124.555
TOTALE BEHEERSLASTEN	209.010	233.035	225.667
9. Activiteitenlasten			
9.1 Activiteitenlasten materieel	62.347	98.600	79.867
9.2 Activiteitenlasten personeel	453.904	447.752	470.783
TOTALE ACTIVITEITENLASTEN	516.251	546.352	550.650
SOM DER LASTEN	725.261	779.387	776.317
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	-4.262	-112.008	21.814
10. Rente baten en lasten			
10.1 Saldo rentebaten/-lasten	23	1000	141
EXPLOITATIERESULTAAT	-4.239	-111.008	21.955
Resultaatbestemming			
3.1 toevoeging algemene reserve	28.623		5.462
3.2 onttrekking bestemmingsfonds restant 2013-2016	-196.383		
3.3 toevoeging bestemmingsfonds 2017-2020	163.521		16.493
TOTAAL RESULTAATBESTEMMING PERSONEEL	-4.239		21.955

Specificatie personeelslasten	realisatie 2018		begroting 2018		realisatie 2017	
		fte		fte		fte
vast contract	441.663	5,82	420.434	5,5	367.228	4,4
tijdelijk contract	137.597	2,03	173.253	1,6	200.983	3
inhuur					27.127	0,4
PERSONEELSLASTEN TOTAAL	579.260	7,85	593.687	6,8	595.338	7,8

Kasstroomoverzicht

	2018	2017
1. kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatiesaldo	-4.239	21.955
<i>aanpassen voor:</i>		
afschrijvingen materiele vaste activa	6.051	7.208
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	1812	29.163
Mutatie voorzieningen	-4.816	-2.408
Mutatie vorderingen	39.639	27.664
mutatie kortlopende schulden	78.331	-63.555
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	114.966	-9.136
2. kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiele vaste activa	-2.222	-8.627
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-2.222	-8.627
Mutatie liquide middelen (1+2)	112.744	-17.763
Liquide middelen einde boekjaar	934.126	821.382
Liquide middelen begin boekjaar	821.382	839.145
Mutatie liquide middelen	112.744	-17.763

Toelichting op de balans per 31 december 2018

Algemene gegevens

Stichting Digitaal Erfgoed Nederland, Den Haag,

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Algemeen

Bij het opstellen van de jaarrekening is aangesloten bij de Richtlijn RJ 640 (organisaties zonder winstoogmerk), Het Burgerlijk Wetboek, Boek 2, Titel 9, alsmede het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen subsidieperiode 2017-2020.

Algemene waarderingsgrondslag

De algemene grondslag voor de waardering van de activa en passiva, evenals voor de bepaling van het resultaat, is de verkrijgingsprijs. Voor zover niets anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

Materiële vaste activa

De investeringen in materiële vaste activa worden gewaardeerd op aanschafwaarde, verminderd met lineair berekende afschrijvingen. In het jaar van aanschaf wordt naar tijdsgelang afgeschreven. Het afschrijvingspercentage varieert bij apparatuur van 20% tot 33 1/3% en bij overige materiële vaste activa van 20 tot 33 1/3%. Bij apparatuur aangeschaft voor het project Erfgoed en Locatie wordt een afschrijvingstermijn van vijf jaar gehanteerd.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking.

Vermogen/bestemmingsfonds OCW

In navolging van uitvoeringsafspraken met het Ministerie OCW inzake de Cultuurnota wordt ook in de Cultuurplanperiode 2017-2020 een overschot dan wel een tekort naar rato van het aandeel van het Ministerie OCW in het totale overschot dan wel tekort toegevoegd respectievelijk onttrokken aan het bestemmingsfonds OCW. Afrekening van dit vierjarenbudget vindt plaats op basis van het totaal resultaat over vier jaren.

Het jaarlijkse restant resultaat wordt toegevoegd/onttrokken aan de algemene reserve. In de vaststelling van de vierjaarlijkse subsidie 2013-2016, d.d. 30 augustus 2017 referentie 1174962, heeft het ministerie OCW bepaald dat het niet bestede deel ad € 196.382 dient te worden opgenomen in een bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen en risico's die samenhangen met de activiteiten van de stichting en waarvan de omvang niet exact is vast te stellen.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal een jaar.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Het exploitatieresultaat wordt bepaald als het verschil tussen ontvangen subsidies, overige opbrengsten en overige bijdragen en alle aan het boekjaar toe te rekenen kosten. De opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de diensten zijn verricht, respectievelijk het jaar waarop de opbrengsten betrekking hebben. De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Afschrijvingen materiële vaste activa

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende activa. In het jaar van aanschaf wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Pensioenregeling

Bij Stichting DEN is sprake van een bij pensioenfonds ABP ondergebrachte toegezegde pensioenregeling. Verwerking in de jaarrekening van stichting DEN vindt plaats als toegezegde bijdrageregeling omdat Stichting DEN geen verplichting heeft om aanvullende bijdragen te voldoen, anders dan hogere toekomstige premies indien sprake is van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds.

Toelichting op de balans per 31 december 2018 na resultaatbestemming

ACTIVA	31-dec-18	31-dec-17
1. Vaste activa		
1.1 materiele vaste activa		
1.1.1 Boekwaarde bij begin jaar	15.789	14.369
1.1.2 Aangeschaft inventaris	2.222	8.627
1.1.3 afschrijvingen inventaris	-6.051	-7.208
TOTALE MATERIELE VASTE ACTIVA	11.960	15.788
2. Vlottende activa		
2.1 Vorderingen		
2.1.1 Debiteuren	1.417	9.387
2.1.2 Vooruitbetaalde bedragen	4.208	3.159
2.1.3 Nog te ontvangen bedragen	1.366	34.084
SALDO VORDERINGEN	6.991	46.630

2.1. VORDERINGEN

2.1.1 Debiteuren

De saldi onder de debiteuren betreffen o.a. vorderingen voor geleverde diensten van medewerkers van DEN voor derden, deelname kosten voor activiteiten georganiseerd door DEN, eventuele WAZO vergoedingen. De grootste post onder debiteuren betreft een WAZO uitkering van € 1.187

2.1.3 Nog te ontvangen bedragen

Onder de saldi op deze post staat ook de BTW teruggave kwartaal 4 van € 1.292

2.2 Liquide middelen	31-dec-18	31-dec-17
2.2.1 Rabobank (rekening courant)	27.744	27.931
2.2.2 Rabobank (spaarrekening)	472.670	472.639
2.2.3 ING Bank (rekening courant)	20.054	30.636
2.2.4 ING bank (spaarrekening)	413.658	290.176
SALDO LIQUIDE MIDDELEN	934.126	821.382

De saldi van de liquide middelen zijn direct opeisbaar.

PASSIVA	31-dec-18	31-dec-17
3. Eigen vermogen		
3.1 Algemene reserve		
Algemene reserve begin boekjaar	422.804	417.342
Toevoeging algemene reserve	28.623	5.462
3.2 Bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016	196.383	196.383
Onttrekking bestemmingsfonds restant Subsidie OCW 2013-2016	-196.383	
3.3 Bestemmingsfonds OCW 2017-2020	16.493	
Toevoeging bestemmingsfonds OCW 2017-2020	163.521	16.493
EIGEN VERMOGEN	631.441	635.680

3. EIGEN VERMOGEN

3.1 Algemene reserve

Bij een positief exploitatieresultaat vindt toevoeging plaats aan de Algemene reserve. De toevoeging aan de Algemene reserve is afhankelijk van een door OCW aangegeven berekeningswijze.

Bij een negatief exploitatieresultaat vindt onttrekking plaats uit de Algemene reserve. De omvang van de onttrekking is afhankelijk van een door OCW aangegeven berekeningswijze.

3.2 Bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016

Het resterende saldo bestemmingsfonds OCW 2013-2016 ultimo 2016 dient conform de brief met kenmerk 1174962 in de subsidieperiode 2017-2020 aangewend te worden ten

behoefte van de kernactiviteiten waarvoor aan DEN een vierjaarlijkse instellingssubsidie 2017-2020 is verleend. Het resterende saldo dient afzonderlijk opgenomen te worden als bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016.

Conform bovenstaande opdracht heeft DEN in 2018 in overleg met OCW een onttrekking gedaan uit het bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016 van € 196.383 ten behoeve van het uitvoeren van haar kernactiviteiten in 2018.

3.3 Bestemmingsfonds OCW 2017-2020

Bij een positief exploitatieresultaat vindt toevoeging plaats aan dit bestemmingsfonds OCW. De toerekening van het exploitatieresultaat vindt plaats op een door OCW aangegeven berekeningswijze.

Bij een negatief exploitatieresultaat vindt onttrekking plaats uit dit bestemmingsfonds OCW. De omvang van de onttrekking is afhankelijk van een door OCW aangegeven berekeningswijze.

4. Voorzieningen	31-dec-18	31-dec-17
4.1 Toekomstscenario DEN	30.921	30.921
4.2 Jubilea	2.118	6.934
VOORZIENINGEN	33.039	37.855

4. VOORZIENINGEN

4.1 Voorziening toekomstscenario DEN

Deze post voorziet in de kosten van eventuele afvloeiing van personeel bij een structurele daling van inkomsten.

4.2 Voorziening Jubilea

Deze voorziening voorziet in jubileum uitkeringen gevormd op grond van wettelijke verplichting zoals die is vastgelegd in de van toepassing zijnde cao (CAO-onderzoeksinstellingen 2018-2019). De omvang van de voorziening is gerelateerd aan het personeelsbestand einde boekjaar. Een aangepaste berekening conform de nieuwe CAO-OI 2018-2019 leidt tot lagere kosten dan voorgaande jaren.

5. SCHULDEN

5.1 Kortlopende schulden	31-dec-18	31-dec-17
5.1.1 Crediteuren	23.869	23.896
5.1.2 Nog te betalen bedragen	16.940	37.890
5.1.3 Vooruit ontvangen projectgelden	173.546	87.391
5.1.4 Reservering vakantiegeld en Vakantiedagen	39.828	30.754
5.1.5 Belastingdienst	34.414	26.258
5.1.6 Pensioenfonds		4.076
SALDO KORTLOPENDE SCHULDEN	288.597	210.265

5.1 KORTLOPENDE SCHULDEN

5.1.1 Crediteuren

Schulden aan leveranciers.

5.1.2 Nog te betalen bedragen

Dit zijn schulden aan leveranciers die verplicht zijn in 2018, waarvan de factuur nog niet ontvangen is bij het opmaken van de jaarrekening.

5.1.3 Vooruit ontvangen projectgelden

Deze post bestaat uit ontvangen projectsubsidies die nog niet besteed zijn en besteed worden in 2019 en verder. Het ontvangen bedrag voor de incidentele projectsubsidie "Digitalisering door cultuur producerende instellingen, 2018" van € 150.000 is hierin ook opgenomen. (Brief met kenmerk B 1393201 / Z 1394287 / VP 560041315 en brief met kenmerk B 1442433 / Z 1394287 / VP 560041315)

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

DEN heeft per 31 december 2017 een meerjarige verplichting. Er is een leaseconstructie voor apparatuur met Xerox afgesloten die nog 34 maanden duurt (€ 14.270).

Toelichting op de exploitatierekening 2018

In de jaarrekening is de begroting toegevoegd die door de Raad van Toezicht is goedgekeurd op 13 november 2017.

BATEN

6. OPBRENGSTEN

	resultaat 2018	begroting 2018	resultaat 2017
6.1 Indirecte opbrengsten			
Indirecte opbrengsten	83.864	45.000	39.444
TOTALE INDIRECTE OPBRENGSTEN	83.864	45.000	39.444

6.1 Indirecte opbrengsten

Deze post bestaat voor het grootste deel uit het vrijvallen van oude subsidies van totaal € 73.553. Daarnaast heeft DEN ook inkomsten verkregen van externe door deelname aan activiteiten van DEN (bv. workshop hergebruik van artistiek materiaal) en doorbelasting van personeels- en onkosten aan derden.

7. SUBSIDIES EN BIJDAGEN

	resultaat 2018	begroting 2018	resultaat 2017
7.1 Structurele subsidie OCW			
Subsidie OCW 2017			599.579
Subsidie OCW: 2018	613.595	599.579	
TOTALE STRUCTURELE SUBSIDIE OCW	613.595	599.579	599.579

7.1 Structurele subsidie OCW

Door het ministerie OCW is bij schrijven van 20-09-2016 referentie 1056744 voor de periode 1-1-2017 t/m 31-12-2020 een structurele subsidies van € 2.354.312 toegekend. Deze subsidie wordt jaarlijks geïndexeerd. De indexatie 2017 (brief kenmerk 1218049) was € 11.001. De indexatie 2018 (brief kenmerk 1371147) was € 14.016.

7.2 Incidentele publieke subsidies	resultaat 2018	begroting 2018	resultaat 2017
7.2.1 CEMEC	8.073	10.000	7.359
7.2.2 Digital Museum Lab			5.000
7.2.3 Europeana DSI2			40.570
7.2.4 Europeana DSI3	13.467	12.800	6.734
7.2.5 Europeana DSI4	2.000		
7.2.6 meSch			7.674
7.2.7 Netwerk Digitaal Erfgoed (brief met kenmerk B1091931/ Z1091882/VP56/22954)			91.771
TOTALE INCIDENTELE PUBLIEKE SUBSIDIES	23.540	22.800	159.108

7.2 Incidentele publieke subsidies

In 2018 zijn de volgende projecten uitgevoerd en zijn bijbehorende (tussentijdse) projectverantwoordingen ingediend. Het betreft in veel gevallen Europese projecten met een lange vaststellingstermijn. Alleen voor DSI3 is in 2018 een schriftelijke vaststelling ontvangen.

Incidentele publieke subsidies	project-opbrengsten	personele kosten	materiele kosten	indirecte projectkosten	resultaat
CEMEC (lopend)	8.073	14.010	1.388	896	-8.220
Europeana DSI3 (1-1-2018 tm 31-08-2018)	13.467	9.195		644	3.627
Europeana DSI4 (lopend)	2.000	1.780	220		
	23.540	24.985	1.608	1.540	-4.593

Kostentoerekening incidentele publieke subsidies:

- **CEMEC**

Personele lasten worden berekend op basis van gemaakte uren tegen een uurtarief gebaseerd op productive hours (loonkosten per medewerker/ aantal productive hours per projectperiode). Materiele kosten worden afgerekend op factuurbasis. Voor de indirecte projectkosten geldt bij CEMEC een vast percentage van 5,82% berekend over de personele- en activiteiten lasten.

- **DSI3**

Personele lasten worden berekend op basis gemaakte uren tegen een uurtarief gebaseerd op productive hours (loonkosten per medewerker/ aantal productive hours per projectperiode). Materiele kosten worden afgerekend op factuurbasis. Voor de indirecte projectkosten geldt bij DSI3 een vast percentage van 7% berekend over de personele lasten.

- **DSI4**
Voor DSI4 is een vast budget beschikbaar voor de kosten. Voor 2018 is dit vastgesteld op € 2.000. Hiervan is € 220,20 besteed aan reiskosten en het resterende bedrag is ter dekking van personeelskosten.

Alle medewerkers van DEN houden een urenregistratie bij.

LASTEN

8. BEHEERSLASTEN

	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
8.1 Beheerslasten materieel			
8.1.1 Administratie	23.861	19.400	43.034
8.1.2 Advies	5.394	1.500	0
8.1.3 Bestuur	3.061	1.600	1.200
8.1.4 Huisvesting	11.595	12.500	11.595
8.1.5 ICT en infrastructuur	22.835	25.200	25.879
8.1.6 Kantoor	7.674	7.900	11.312
8.1.7 Opleidingen	9.234	12.000	5.697
8.1.8 Overige personele kosten		7.000	2.395
TOTALE BEHEERSLASTEN MATERIEEL	83.654	87.100	101.112

8.1. BEHEERSLASTEN MATERIEEL

De uitsplitsing van de beheerslasten is aangepast t.o.v. de jaarverantwoording 2017. Hierdoor ontstaat een beter inzicht in de aard van de diverse lasten.

8.1.1 Administratie

De administratiekosten zijn t.o.v 2017 gedaald. Dit komt hoofdzakelijk doordat het contract met de externe controller medio maart 2018 niet is verlengd. De totale administratiekosten zijn wel hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat er meer medewerkers op de loonlijst stonden dan gepland en bijgevolg hogere administratieve lasten. De accountantskosten waren te laag begroot; bij het opstellen van de begroting was uitgegaan van de kosten van de vorige accountant.

8.1.2 Advies

In verband met het inwinnen van juridisch advies over onder meer de correcte invoering van de AVG zijn de lasten in 2018 hoger dan begroot.

8.1.3 Bestuurskosten

Deze post valt hoger uit dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een aanpassing van de statuten (om een ANBI-status te kunnen verkrijgen) en de inkoop van een zelf-evaluatie-tool door de Raad van Toezicht (in het kader van Governance Code Cultuur).

8.1.8 Overige personele kosten

De overige personele kosten worden middels een verdeelsleutel naar rato verdeeld over beheerslasten personeel en activiteitenlasten personeel. Onder overige personele kosten vallen o.a. de posten salarisadministratie, werving en selectie en ARBO-kosten.

	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
8.2. Beheerslasten personeel			
8.2.1 Directie (0,6 fte)	65.956	72.787	65.804
8.2.2 Secretariaat vaste dienst	59.333	73.148	31.458
8.2.3 Secretariaat tijdelijke dienst			27.293
8.2.4 Overige personele kosten	67		
TOTALE BEHEERSLASTEN PERSONEEL	125.356	145.935	124.555

9. ACTIVITEITENLASTEN

	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
9.1. Activiteitenlasten materieel			
9.1.1 Website, communicatie en marketing	37.239	24.000	30.631
9.1.2 Congressen en studiedagen	9.318	51.000	18.411
9.1.3 Conferentiebezoek	2.060	2.500	631
9.1.4 Reiskosten	8.962	21.100	12.912
9.1.5 Advieskosten en uitbesteed werk	4.693		17.282
9.1.6 Projecten	75		
TOTALE ACTIVITEITENLASTEN MATERIEEL	62.347	98.600	79.867

9.1.1 Website, communicatie en marketing

De hogere kosten worden veroorzaakt door een extra uitgevoerde merkenstrategie en de ontwikkeling van een nieuwe huisstijl.

9.1.2 Congressen en studiedagen

Deze post valt lager uit dan begroot omdat het tweedaags DEN-event verplaatst is naar 2019.

9.1.4 Reiskosten

Er zijn minder dienstreizen gemaakt dan verwacht.

9.1.5 Advieskosten en uitbesteed werk

Er is in 2018 bewust voor gekozen om meer externe expertise in te huren ten behoeve van kennisontwikkeling, vanwege de nieuwe doelgroep en samenhangende aangepaste strategie DEN.

	realisatie 2018	begroting 2018	realisatie 2017
9.2 Activiteitenlasten personeel			
9.2.1 Directie (0,4 fte)	41.250	42.000	32.597
9.2.2 Overige medewerkers (vaste dienst)	274.881	273.000	237.369
9.2.3 Overige medewerkers (tijdelijke dienst)	137.512	132.752	173.690
9.2.4 Inhuur		0	27.127
9.2.5 Overige personele kosten	261		
TOTALE ACTIVITEITENLASTEN PERSENEEL	453.904	447.752	470.783

9.2.5. Overige personele kosten

De overige personele kosten worden middels een verdeelsleutel naar rato verdeeld over beheerslasten personeel en activiteitenlasten personeel. Onder overige personele kosten vallen o.a. de posten salarisadministratie, werving en selectie en ARBO-kosten.

WNT-verantwoording 2018 Stichting Digitaal Erfgoed Nederland

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Digitaal Erfgoed Nederland van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2018 voor Stichting Digitaal Erfgoed Nederland is € 187.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

bedragen x € 1	M. Verberk	M Streefkerk	ACABW Neijenhuis
Functiegegevens	directeur	Waarnemend directeur	Waarnemend directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/2-31/12	1/1-31/1	1/1-31/1
Deeltijdfactor in fte	1	0,8	1
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	74.548	5.515	5.203
Beloningen betaalbaar op termijn	12.232	837	7.42
<i>Subtotaal</i>	<i>86.781</i>	<i>6.352</i>	<i>5.945</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	171.118	12.706	15.882
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	86.781	6.352	5.945
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			
Aanvang en einde functievervulling in 2017	-	18/9-31/12	18/9-31/12
Deeltijdfactor 2017 in fte	-	0.8	1
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-	17.892	16.306
Beloningen betaalbaar op termijn	-	2.697	2.301
Totale bezoldiging 2017	-	20.589	18.607

Leidinggevende topfunctionarissen

bedragen x € 1	MC de Niet
Functiegegevens	directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	-
Deeltijdfactor in fte	-
Gewezen topfunctionaris	ja
(Fictieve) dienstbetrekking?	-
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-
<i>Subtotaal</i>	-
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	-
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-
Totale bezoldiging	-
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	-
Gegevens 2017	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1-17/9
Deeltijdfactor 2016 in fte	0,9
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	67.910
Beloningen betaalbaar op termijn	9.938
Totale bezoldiging 2017	77.848

Toeziqhthoudende topfunctionarissen (onbezoldigd)

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
P Baak	Lid Raad van Toezicht
HM van Bockxmeer	Voorzitter
Y Melsert	Lid Raad van Toezicht
AT Schreiber	Lid Raad van Toezicht
T De Smet	Lid Raad van Toezicht
GN Verschoor	Lid Raad van Toezicht

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Niet van toepassing

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2018 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2018 geen ontsluitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

4. Bijlagen

A. Bijeenkomsten/evenementen (mede) door DEN georganiseerd

(34, waarvan 5 internationaal)

datum	Naam bijeenkomst	locatie
10-1 -2018	NDE Monitoring	Den Haag
11-1 -2018	DEN Roadshow	Amsterdam
22-1 -2018	Theaterencyclopedie en Wikipedia	Amsterdam
22-1 -2018	Roadshow moderne muziek	Amsterdam
24-1 -2018	NDE werkgroep Kennis	Den Haag
25-1 -2018	CEMEC Mid Term Review Meeting	Brussel
8 -2 -2018	NDE Monitoring	Amsterdam
22-3 -2018	Raad van Toezicht DEN	Den Haag
26-3 -2018	Archiefdoorlichtingstraject PACKED vzw /Het Firmament /DEN	Brussel
28-3 -2018	Vorbereidingsbijeenkomst AVG studiemiddag	Den Haag
29-3 -2018	DEN Roadshow	Amsterdam
16-4 -2018	Open Data podiumkunsten	Amsterdam
18-4 -2018	AVG studiemiddag voor erfgoedinstellingen	Den Haag
15-5 -2018	CEMEC dag 1	Athene
16-5 -2018	CEMEC dag 2	Athene
23-5 -2018	DEN Adviesraad	Den Haag
30-5 -2018	CCDD	Amsterdam
31-5 -2018	Slotbijeenkomst NDE werkgroep Monitoring	Den Haag
5 -6 -2018	'Zij van de vijfde verdieping'	Den Haag
27-6 -2018	Workshop 'Ken je gebruiker'	Den Haag
12-7 -2018	Open Koffie over impact	Den Haag
10-9 -2018	Q&A DEN Open call op Theater Festival	Amsterdam
12-9 -2018	Q&A DEN Open call op Theater Festival	Amsterdam
13-9 -2018	Q&A DEN Open call op Theater Festival	Amsterdam
19-9 -2018	Adviesraad DEN	Den Haag
2 -10-2018	Raad van Toezicht DEN	Den Haag
5 -11-2018	Open Koffie over gebruikersonderzoek	Den Bosch
8 -11-2018	Ondersteuningsstructuur Cultuur over Position Paper	Den Haag
12-11-2018	Panelbijeenkomst 1 Open call for Ideas	Leiden
14-11-2018	CEMEC meeting	Bonn
30-11-2018	Panelbijeenkomst 2 Open call for Ideas	Utrecht
10-12-2018	Workshop 'Hergebruik van je artistieke materiaal'	Den Haag
13-12-2018	Ronde Tafel; archivering podiumkunstensector	Amsterdam
17-12-2018	Raad van Toezicht DEN	Den Haag

B. Bijeenkomsten/evenementen waaraan DEN een actieve bijdrage heeft geleverd

(34, waarvan 4 internationaal)

datum	Naam bijeenkomst	locatie
16-1 -2018	Meetup Digital Museum Lab	Amsterdam
17-1 -2018	Expertmeeting Kernindicatoren Cultuur SCP	Den Haag
26-1 -2018	CEMEC Mid Term Review meeting	Brussel
9 -2 -2018	2+3D Photography programmacommissie	Amsterdam
3 -3 -2018	Culture Hack	Boekarest
10-4 -2018	2+3D Fotografie programmacommissie	Amsterdam
18-4 -2018	AVG meeting	Den Haag
4 -6 -2018	Ontvangst Vlaamse minister van cultuur door provincie Limburg op de High Tech Campus	Heerlen
5 -6 -2018	Presentatie 'Zij van de vijfde verdieping'	Den Haag
21-6 -2018	AVA_net symposium (werksessie)	Hilversum
25-6 -2018	Sessie over de toekomst, Beeld en Geluid	Hilversum
27-6 -2018	Workshop 'Ken je gebruiker'	Den Haag
5 -7 -2018	Erfgoed en Locatie	Amersfoort
10-7 -2018	Impact Research Review (DSI3)	Den Haag
12-7 -2018	Vormen van een tijdelijke gezamenlijke subsidieregeling voor toegankelijkheid digitaal erfgoed	Den Haag
19-7 -2018	Impact Research Review (DSI3 en DSI4)	Den Haag
3 -9 -2018	KIA stuurgroep	Den Haag
5 -9 -2018	Jury Museumtalent	Amersfoort
7 -9 -2018	Nederlands Theater Festival, workshop copyright	Amsterdam
7 -9 -2018	Nederlands Theater Festival, lancering Open call for Ideas	Amsterdam
18-9 -2018	Jury Digital Preservation Awards	Den Haag
24-9 -2018	Fonds podiumkunsten on tour- digitalisering	Den Haag
3 -10-2018	2D+3D Photography programmacommissie	Amsterdam
4 -10-2018	Uitreiking Museumtalentprijs	Den Haag
10-10-2018	Europeana Tech	Den Haag
11-10-2018	Memory of the World	Amsterdam
12-10-2018	Internationale Samenwerking	Amsterdam
29-10-2018	Input NDE 0-meting voor inventarisatie digitaal erfgoed	Den Haag
1 -11-2018	Digitalisering en kunstenaarsnalatenschappen	Den Haag
8 -11-2018	Studie naar sociaaleconomische impact	Virtueel
14-11-2018	7th European Congress on the Use, Management and Conservation of Buildings of Historical Value	Wenen
29-11-2018	Digital Preservation Awards	Amsterdam
7 -12-2018	EYCH	Wenen
10-12-2018	International Visitor's Program Brazil	Amsterdam

C. Bijdragen aan onderwijs en cursussen

datum	Naam bijeenkomst	locatie
9 -1 -2018	GO-cursus	Voorburg
7 -2 -2018	IPON	Utrecht
15-2 -2018	Digital Access to Cultural Heritage	Den Haag
21-3 -2018	Erfgoed en Cultuureducatie en digitalisering	Utrecht
2 -5 -2018	Begeleiden stage adviesgesprek	Den Haag
22-5 -2018	Reinwardt CvA	Amsterdam
23-5 -2018	Stercollecties	Utrecht
28-5 -2018	Erfgoedprofessional van de toekomst	Amsterdam
21-6 -2018	Cultuureducatie DEN/OCW/NDE	Den Haag
25-7 -2018	Talentontwikkeling directeuren ontmoetingsmiddag	Den Haag
7 -8 -2018	Stage Taalunie	Den Haag
8 -8 -2018	Stage Taalunie	Den Haag
9 -10-2018	Reinwardt CvA	Amsterdam
1 -11-2018	Talentontwikkeling directeuren ontmoetingsmiddag	Rotterdam
12-12-2018	Inventarisatie deskundigheidsbevordering	Den Haag
20-12-2018	LKCA en Cultuureducatie	Utrecht

D. Zichtbaarheid in het netwerk

(118, waarvan 30 met een internationaal karakter)

datum	naam activiteit	locatie activiteit
9 -1 -2018	Toekomst Digital Museum Lab	Skype
9 -1 -2018	Overleg webstrategie	Den Haag
16-1 -2018	Stuurgroep Kennisnetwerk Informatie en Archief (KIA)	Den Haag
18-1 -2018	NDE architectuur werkgroep	Den Haag
22-1 -2018	Nieuwjaarsreceptie LKCA	Utrecht
24-1 -2018	Overleg inwonende instellingen	Den Haag
6 -2 -2018	overleg ondersteunende instellingen	Utrecht
7 -2 -2018	Zitting Erfgoed Leiden	Den Haag
9 -2 -2018	Workshop Social Impact / Sinzer Europeana - dl. I	Den Haag
9 -2 -2018	HackaLOD NDE	Amsterdam
10-2 -2018	HackaLOD NDE	Amsterdam
13-2 -2018	Webstrategie	Den Haag
14-2 -2018	Impact taskforce	Den Haag
15-2 -2018	NDE architectuur werkgroep	Den haag
15-2 -2018	Expertisemiddag Webarchivering & Media	Hilversum
16-2 -2018	Boekmanstichting Presentatie Cultuurindex	Amsterdam
22-2 -2018	AVA_net vergadering	Zwolle
26-2 -2018	Archieftraject Vlaanderen, werkbezoek dansgezelschap Voetvolk	Mechelen
27-2 -2018	Werkgroep Auteursrechten	Den Haag
1 -3 -2018	General Data Protection Regulation (GDPR)-sessie Vruchtvlies	Den Haag
5 -3 -2018	KIA Studiedag 'Klant is Koning?!'	Amersfoort
6 -3 -2018	afscheidsreceptie Jill Cousins (Europeana)	Den Haag
6 -3 -2018	Europeana Members Council	Den Haag
8 -3 -2018	Workshop Social Impact / Sinzer Europeana - dl. II	Den Haag
8 -3 -2018	UNESCO NL Memory of the World	Den Haag
8 -3 -2018	Reinwardt Memorial Lecture	Amsterdam
8 -3 -2018	KB kennisagenda	Den Haag
9 -3 -2018	CLARIAH Toogdag	Den Haag
14-3 -2018	General Data Protection Regulation (GDPR)-sessie Xtandit	Woerden
15-3 -2018	NDE architectuur werkgroep	Den Haag
22-3 -2018	Symposium LIMA Transformation Digital Art	Amsterdam
23-3 -2018	Symposium LIMA Transformation Digital Art	Amsterdam
26-3 -2018	CLICKNL Fieldlab Virtual rlds	Hilversum
29-3 -2018	AIMS sessie	Den Haag
5 -4 -2018	Filmbal	Amsterdam
5 -4 -2018	Europeana Task Force Impact meeting	Den Haag
6 -4 -2018	Europeana Task Force Impact meeting	Den Haag
10-4 -2018	NDE	Den Haag
10-4 -2018	Digitale zelfverdediging	Den Haag

10-4 -2018	Werkgroep Webarchivering NDE	Den Haag
12-4 -2018	Studiedag Erfgoed Brabant	Roosendaal
16-4 -2018	Europeana Governance Working Group	Den Haag
20-4 -2018	Merkenstrategie DEN	Den Haag
11-5 -2018	sollicitatiecommissie Museumregister	Den Haag
14-5 -2018	IIIF Showcase & Workshop	Den Haag
15-5 -2018	Europeana Tech dag 1	Rotterdam
15-5 -2018	Wikimedia KB	Den Haag
15-5 -2018	NAPK congres	Leeuwarden
16-5 -2018	Europeana Tech dag 2	Rotterdam
24-5 -2018	Ondersteuningsstructuur Cultuur	Amsterdam
28-5 -2018	Sollicitatiecommissie Museumregister	Hilversum
28-5 -2018	Werkgroep NIT	Amsterdam
31-5 -2018	Opening festival over Europese Cultuur	Amsterdam
4 -6 -2018	Ontvangst Vlaamse minister van Cultuur door provincie Limburg op de High Tech Campus	Heerlen
7 -6 -2018	Digital Humanities Benelux Conferentie	Amsterdam
8 -6 -2018	Europeana Governance Working Group	Den Haag
8 -6 -2018	Digital Humanities Benelux Conferentie	Amsterdam
11-6 -2018	KVAN-dagen	Venlo
12-6 -2018	KVAN-dagen	Venlo
13-6 -2018	Europeana General Assembly (DSI3)	Den Haag
14-6 -2018	UNESCO Memory of the World	Leeuwarden
14-6 -2018	Participatie rond stedelijk erfgoed	Rotterdam
18-6 -2018	Informatiebijeenkomst Europese programma's	Den Haag
19-6 -2018	Introductie Mediakunst.net door LIMA	Amsterdam
20-6 -2018	Tada, duidelijk over data	Amsterdam
21-6 -2018	AVA_net symposium	Hilversum
22-6 -2018	Governance Working Group ENA	Skype
29-6 -2018	Brabant Conferentie	Eindhoven
5 -7 -2018	Europeana Members Council	Den Haag
6 -7 -2018	Europeana Members Council	Den Haag
10-7 -2018	Governance Working group ENA	Skype
12-7 -2018	Werkgroep DERA	Den Haag
12-7 -2018	Open Koffie over impact	Den Haag
30-8 -2018	Professor Pier Luigi Sacco: Europeana	Den Haag
3 -9 -2018	Scorathon duurzame archivering	Breda
7 -9 -2018	Nederlands Theater Festival lancering Open call for Ideas	Amsterdam
12-9 -2018	AVA_net domeinraad	Utrecht
13-9 -2018	Werkgroep NIT	Amsterdam
13-9 -2018	Werkgroep DERA	Den Haag
20-9 -2018	Beladen erfgoed	Arnhem
20-9 -2018	Opening LKCA gebouw	Utrecht
21-9 -2018	Kickoff Nationaal Muziekarchief	Hilversum

27-9 -2018	Amsterdam Time Machine	Amsterdam
28-9 -2018	DSI4 Kick Off	Hilversum
1 -10-2018	Governance Working Group	skype
1 -10-2018	Fonds Podiumkunst on tour - circulaire economie	Arnhem
3 -10-2018	CCDD en NDE	Amsterdam
3 -10-2018	Programmaraad NDE	Den Haag
4 -10-2018	Museumcongres	Den Haag
4 -10-2018	Cultureel Vermogen	Utrecht
11-10-2018	Webarchivering	Hilversum
11-10-2018	Werkgroep DERA	Den Haag
24-10-2018	Uitreiking Cinekid Media Award en rondleiding	Amsterdam
25-10-2018	Dutch Design Week	Eindhoven
4 -11-2018	Culturele zondag: thema digitaal	Utrecht
5 -11-2018	EuropeanaTech SIG	skype
5 -11-2018	Congres Toezichthouden: De Kunst van het tegenspel	Rotterdam
8 -11-2018	Kennistournee KIA	Rotterdam
12-11-2018	Lancering DERA	Amersfoort
12-11-2018	Overleg ondersteunende instellingen	Amsterdam
12-11-2018	Kennisbijeenkomst digitale particuliere archieven	Den Haag
19-11-2018	Werkgroep NIT	Amsterdam
22-11-2018	Seminar arbeidsrechtelijke actualiteiten	Amsterdam
23-11-2018	Experiment I - Inclusiviteit	Amsterdam
28-11-2018	Netwerkbijeenkomst Digitalisering Cultureel Erfgoed Zuid-Holland	Den Haag
29-11-2018	Digital Preservation Awards	Amsterdam
3 -12-2018	Ondersteunende instellingen	Hilversum
4 -12-2018	Europeana Members Council	Wenen
5 -12-2018	Europeana AGM	Wenen
6 -12-2018	slotbijeenkomst EYCH dag 1	Wenen
10-12-2018	Beeld&Storm	Hilversum
11-12-2018	CEMEC CCT	skype
11-12-2018	UNESCO Memory of the World	Den Haag
12-12-2018	KNAW HuC Live	Amsterdam
13-12-2018	Smart Humanity	Amsterdam
19-12-2018	Stuurgroep Kennisnetwerk Informatie en Archief	Den Haag
19-12-2018	Verhalenmiddag migration day	Den Haag
19-12-2018	Ondersteunende instellingen	Amsterdam

E. Bemiddelingen

(191, waarvan 28 met een internationaal karakter)

datum	naam activiteit	locatie activiteit
10-1 -2018	Digital Museum Lab	Den Haag
12-1 -2018	NDE Kenniswerkgroep	Den Haag
17-1 -2018	Onderzoek rechtenovereenkomst archieven	Den Haag
24-1 -2018	Kennisoverdracht, Pleio	Den Haag
24-1 -2018	DERA	Den Haag
31-1 -2018	DSI3	Den Haag
1 -2 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
7 -2 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
9 -2 -2018	Ontwikkeling digitale strategie website	Den Haag
9 -2 -2018	Netwerkgesprek	Amsterdam
10-2 -2018	CEMEC	Den Haag
11-2 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
12-2 -2018	Lidmaatschap club3	Den Haag
13-2 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
13-2 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
14-2 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
15-2 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
15-2 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
15-2 -2018	Netwerkgesprek	Utrecht
15-2 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
15-2 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
16-2 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
16-2 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
17-2 -2018	Research services	Amsterdam
17-2 -2018	Zelftest	Amsterdam
18-2 -2018	CEMEC	Den Haag
19-2 -2018	Ondersteuning UvA/TIN	Den Haag
20-2 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
20-2 -2018	Benchmark	Den Haag
20-2 -2018	NDE monitoring	Den Haag
21-2 -2018	DSI4	Den Haag
21-2 -2018	Netwerkgesprek	Amsterdam
22-2 -2018	Netwerkgesprek	Heiloo
23-2 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
26-2 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
27-2 -2018	Pleio	Den Haag
28-2 -2018	Netwerkgesprek	Virtueel
28-2 -2018	Netwerkgesprek	Amsterdam
2 -3 -2018	Netwerkgesprek	Leiden
7 -3 -2018	Netwerkgesprek	Rotterdam

7-3-2018	Netwerkgesprek	Den Haag
8-3-2018	Netwerkgesprek	Den Haag
9-3-2018	Netwerkgesprek	Den Haag
9-3-2018	Netwerkgesprek	Utrecht
12-3-2018	Archiefdoorlichting	Utrecht
14-3-2018	Partnerschap FET Flagships Europese Commissie	Den Haag
15-3-2018	Netwerkgesprek	Hilversum
15-3-2018	CEMEC	Den Haag
15-3-2018	Vorbereiding bijeenkomst	Utrecht
15-3-2018	Netwerkgesprek	Amsterdam
19-3-2018	Netwerkgesprek	Hilversum
19-3-2018	Netwerkgesprek	Amsterdam
20-3-2018	Adviesgesprek	Den Haag
21-3-2018	Jaarplanning	Roosendaal
22-3-2018	Businessmodellen	Purmerend
26-3-2018	AVG	Den Haag
26-3-2018	Netwerkgesprek	Den Haag
26-3-2018	Netwerkgesprek	Den Haag
28-3-2018	Netwerkgesprek	Amsterdam
28-3-2018	Projectplan	Den Haag
29-3-2018	Gemeenschappelijk erfgoed	Amsterdam
3-4-2018	Netwerkgesprek	Den Haag
4-4-2018	Auteursrechten	Amsterdam
4-4-2018	Netwerkgesprek	Den Haag
6-4-2018	Voorbespreken conferentie	Rotterdam
9-4-2018	AVG	Den Haag
10-4-2018	Netwerkgesprek	Den Haag
12-4-2018	CEMEC	Den Haag
12-4-2018	Adviesgesprek	Den Haag
13-4-2018	Netwerkgesprek	Den Haag
13-4-2018	Kennisdistributie	Den Haag
17-4-2018	DSI3	Den Haag
17-4-2018	EYCH2018	Den Haag
18-4-2018	Input projectplan bewaring muziekteksten	Den Haag
19-4-2018	KIEM	Den Haag
20-4-2018	Voortdurend erfgoed	Den Haag
23-4-2018	AVG	Den Haag
24-4-2018	Benchmarking	Den Haag
25-4-2018	Digitalisering/advies Raad voor Cultuur	Den Haag
25-4-2018	Auteursrechten	Den Haag
26-4-2018	Adviesgesprek	Den Haag
30-4-2018	CCDD	Amsterdam
2-5-2018	Adviesgesprek	Den Haag
7-5-2018	E&L2016	Den Haag
8-5-2018	Intensivering NDE	Den Haag

24-5 -2018	DSI3	Den Haag
25-5 -2018	CEMEC	Den Haag
25-5 -2018	Werkbezoek	Den Haag
28-5 -2018	AVG	Den Haag
28-5 -2018	Content marketing	Amsterdam
29-5 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
29-5 -2018	Samenwerking	Delft
30-5 -2018	Input projectplan bewaring muziekteksten	Den Haag
31-5 -2018	Netwerkgesprek	Amsterdam
1 -6 -2018	Auteursrechten	Den Haag
5 -6 -2018	Ontsluiting e-depot	Den Haag
6 -6 -2018	Netwerkgesprek	kantoor
7 -6 -2018	Monitorgesprek	Den Haag
11-6 -2018	Adviesgesprek	Den Haag
12-6 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
13-6 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
20-6 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
25-6 -2018	Impact studie	Virtueel
28-6 -2018	CEMEC	Amsterdam
4 -7 -2018	DERA	Leiden
10-7 -2018	EYCH2018	Den Haag
19-7 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
6 -8 -2018	Internationale samenwerking	Athene
13-8 -2018	Kennismakingsgesprek DutchCulture	Amsterdam
21-8 -2018	Auteursrecht theaterfestival	Den Haag
24-8 -2018	Groene duurzaamheid en digitalisering	Utrecht
29-8 -2018	Gesprek over DE BASIS	telefoon
5 -9 -2018	Kennismaking	Den Haag
8 -9 -2018	Open call	Den Haag
10-9 -2018	Q&A DEN open call op Theater Festival	Amsterdam
11-9 -2018	Gesprek met Ministerie van V&J/OCW	Den Haag
11-9 -2018	Bijpraten	Den Haag
13-9 -2018	Verkenning Open call	Amsterdam
17-9 -2018	Open call	Den Haag
18-9 -2018	Open call	Den Haag
20-9 -2018	Open call	Den Haag
20-9 -2018	Open call	Den Haag
20-9 -2018	Open call	Den Haag
20-9 -2018	Netwerkgesprek	Hilversum
20-9 -2018	Open call	Den Haag
21-9 -2018	Voorbespreking presentatie Digital Preservation Awards	Hilversum
24-9 -2018	Open call	Den Haag
24-9 -2018	Open call	Den Haag
24-9 -2018	Open call	Virtueel

24-9 -2018	Netwerkgesprek	Den Haag
26-9 -2018	Open call regeling	Den Haag
27-9 -2018	Open call	Den Haag
27-9 -2018	Open call	Den Haag
2 -10-2018	Netwerkgesprek	Den Haag
2 -10-2018	Netwerkgesprek	Den Haag
2 -10-2018	Netwerkgesprek	den haag
3 -10-2018	Talentontwikkeling directeuren ontmoetingsmiddag	telefonisch
4 -10-2018	Open call	Virtueel
4 -10-2018	Talentontwikkeling directeuren ontmoetingsmiddag	telefoniscch
4 -10-2018	Open call	Den Haag
5 -10-2018	Netwerkgesprek	Breda
8 -10-2018	Netwerkgesprek	Amsterdam
8 -10-2018	Kennismaking	Amsterdam
8 -10-2018	Netwerkgesprek	Amsterdam
8 -10-2018	Ondersteuningsstructuur cultuur	Amsterdam
8 -10-2018	Open call	Den haag
8 -10-2018	Open call	Den Haag
9 -10-2018	Netwerkgesprek	Delft
9 -10-2018	CEMEC	Virtueel
9 -10-2018	Open call	Virtueel
10-10-2018	Kennismakingsgesprek	Den Haag
10-10-2018	Kennismakingsgesprek	Den Haag
10-10-2018	Open call	Den Haag
11-10-2018	Kennismakingsgesprek	Den Haag
12-10-2018	Netwerkgesprek	Utrecht
12-10-2018	Arbeidsmarktagenda	Utrecht
12-10-2018	Vorbereiding workshop auteursrechten	Den Haag
14-10-2018	Open call	Den Haag
15-10-2018	Open call	Virtueel
15-10-2018	Open call	Den Haag
15-10-2018	Strategie Muziekweb	Den Haag
16-10-2018	Kennismaking	Den Haag
18-10-2018	Intensiveringsprogramma	Den Haag
18-10-2018	Kennismakingsgesprek	Den Haag
19-10-2018	Netwerkgesprek	Amsterdam
19-10-2018	Reinwardt	Amsterdam
22-10-2018	Netwerkgesprek	Den Haag
23-10-2018	Gesprek over ondersteunende instelling	Den haag
23-10-2018	Netwerkgesprek	Den Haag
23-10-2018	Kennismaking	Den Haag
24-10-2018	Netwerkgesprek	Den Haag
24-10-2018	Netwerkgesprek	Den Haag
29-10-2018	Strategie DEN, voorbespreking	Den Haag
30-10-2018	Indisch erfgoed	Den Haag

2 -11-2018	Huiswerk NMA	Hilversum
5 -11-2018	Visiting Researcher from the Palace Museum	Den Haag
6 -11-2018	Klankbordgroep	Den Haag
6 -11-2018	Monitoring gesprek	Den Haag
9 -11-2018	Netwerkgesprek	Utrecht
12-11-2018	Kennismaking Monique van Dusseldorp	Amsterdam
13-11-2018	Art Up startups voor creatives & makers	Den Haag
16-11-2018	Telephone call with 24 culture, London	Den Haag
16-11-2018	skype over CHAIN	Den Haag
19-11-2018	Inventarisatie OK met SOM	Hilversum
19-11-2018	Afspraak ambities op gebied van een gemeenschappelijk en sectoroverstijgend platform	Den Haag
22-11-2018	Archiveringsplan	Amsterdam
26-11-2018	Archivering	Den Haag
26-11-2018	Afspraak met DEN over hun mogelijke rol bij uitvoering arbeidsmarktagenda	Den Haag
12-12-2018	Kennismaking	Leiden
19-12-2018	Open call gesprek	skype
21-12-2018	Netwerkgesprek	Den Haag

F. Publicaties

datum van publiceren	naam publicatie	soort publicatie
3-1-2018	Do (Not) Try This at the Museum: Lessons from Digital Museum Lab	auteur / redactie
3-1-2018	Gastblog: Toekomstige innovatie met digitaal cultureel erfgoed in Europa	blogs
12-1-2018	DEN brief extra: DEN blik vooruit op een innovatief 2018	nieuwsbrieven
24-1-2018	Meten en vergelijken: Meet je online bereik	webpublicaties
25-1-2018	DEN-brief januari 2018: Vacature senior medewerker kwaliteitszorg	nieuwsbrieven
6-2-2018	Meet the Members Council: Marco Streefkerk	auteur / redactie
7-2-2018	Muziekweb: van platenbieb tot nationale bewaarplaats	webpublicaties
23-2-2018	DEN-brief februari 2018: Nieuw praktijkvoorbeeld: Van platenbieb tot nationale bewaarplaats	nieuwsbrieven
9-3-2018	Publieke innovatie in Roemenië	blogs
23-3-2018	DEN-brief maart 2018: datum DEN-conferentie bekend	nieuwsbrieven
27-3-2018	Film - Maaïke Verberk nieuwe directeur DEN	video
30-3-2018	Results from the CEMEC Workshop on Business Model Innovation in Brussels	auteur / redactie
17-4-2018	Te gast bij Vlaams archieftraject voor podiumkunsten	blogs
23-4-2018	Praktijkvoorbeeld Rotterdams Philharmonisch Orkest	webpublicaties
24-4-2018	DEN-brief april 2017: Nieuw praktijkvoorbeeld: Rotterdams	nieuwsbrieven
25-4-2018	Interview Maaïke Verberk voor Museumvisie	auteur / redactie
2-5-2018	Verslag AVG studiemiddag 18 april	blogs
7-5-2018	Gastblog: Internationale conferentie Web Archiving in Jeruzalem	blogs
9-5-2018	Het internet vergeet nooit... Of toch wel?	blogs
17-5-2018	Gastblog: Zo toon je je bestaansrecht aan (bij potentiële financiers)	blogs
17-5-2018	Open data en podiumkunsten	webpublicaties
20-5-2018	privacy reglement DEN	webpublicaties
28-5-2018	Kamervraag 2018Z09735: De uitvoering van het Besluit zorgvuldig onderzoek verweesde werken en uitvoering van het Besluit zorgvuldig onderzoek verweesde werken	auteur / redactie
29-5-2018	Nieuwsbrief mei 2018: Webarchivering, open data & MKBA	nieuwsbrieven
31-5-2018	Eindrapport 2016-2017 NDE Werkgroep Monitoring	auteur / redactie
15-6-2018	Aanbevelingen over open data in de cultuursector	auteur / redactie
15-6-2018	Gastblog: Gedeeld stedelijk erfgoed toegankelijk maken vóór en mét burgers	blogs
20-6-2018	Online Urban Heritage. The societal value of participatory heritage	auteur / redactie
26-6-2018	Nieuwsbrief juni 2018: Open data & Open Koffie	nieuwsbrieven
27-6-2018	7 tips voor je digitale verdedigingslinie	blogs
30-6-2018	Aanbevelingen over open data in de cultuursector	auteur / redactie
9-7-2018	Stop met selecteren, bewaar alles	blogs
18-7-2018	Impact of Digitization, input for Europeana tender DSI4	auteur / redactie
30-7-2018	Grenzeloos archiveren	blogs
31-7-2018	Nieuwsbrief juli 2018: Zomertijd = leestijd!	nieuwsbrieven
16-8-2018	Koffie met impact!	blogs

29-8 -2018	Nieuwsbrief augustus 2018: Kan al je publieksonderzoek de prullenbak in?	nieuwsbrieven
29-8 -2018	Kennisdossier Impact	auteur / redactie
31-8 -2018	Enumerate Observatory DSI3	auteur / redactie
6 -9 -2018	Ken jij je gebruiker? - Deel 1	blogs
7 -9 -2018	DEN lanceert open call for ideas pioniersprojecten	nieuwsbrieven
10-9 -2018	Extra nieuwsupdate: DEN lanceert open call for ideas	nieuwsbrieven
17-9 -2018	Ken jij je gebruiker? - Deel 2	blogs
17-9 -2018	Fondsen en Subsidieregelingen voor digitalisering	auteur / redactie
25-9 -2018	Film - 3x Uitleg Open call	video
9 -10-2018	Nieuwsupdate: Hoe staat het met de open call for ideas?	nieuwsbrieven
30-10-2018	Nieuwsbrief oktober 2018: Regel in drie stappen je rechten	nieuwsbrieven
6 -11-2018	Nieuwsupdate: Panel open call for ideas bekend	nieuwsbrieven
8 -11-2018	Kernindicatoren Cultuur/Rapportage Cultuur	auteur / redactie
12-11-2018	DERA 2.0	auteur / redactie
13-11-2018	Petitie 'Sterke ondersteuning voor vitale cultuursector	auteur / redactie
20-11-2018	blog Open Koffie over gebruikersonderzoek	blogs
20-11-2018	herziening thema pagina: privacy	auteur / redactie
20-11-2018	overzetten Praktijkvoorbeeld: Bladmuziekcollectie SOM	webpublicaties
20-11-2018	overzetten Praktijkvoorbeeld: Cross Cultural Timeline (CEMEC 3D)	webpublicaties
20-11-2018	overzetten Praktijkvoorbeeld: Muziekweb	webpublicaties
20-11-2018	overzetten Praktijkvoorbeeld: Wikipedia	webpublicaties
20-11-2018	herziening agendapagina	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Statistiek	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Beheer & Licenties	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Beschrijven	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Businessmodellen	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Gebruikersonderzoek	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Het informatieplan	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Hoe bewaar je het ?	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Hoe maak je het beschikbaar?	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Hoe regel je de rechten	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Hoe regel je de rechten?	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Impact	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Kostenberekening	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: I	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Ordenen	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Overzicht regels & wetgeving	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Overzicht regels & wetgeving	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Persistent identifiers	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Stappenplan	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Stappenplan	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Wat bewaar je?	auteur / redactie
20-11-2018	herziening dossier: Wat heb je in huis?	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Aan de slag	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Bekijk alle thema's	auteur / redactie

20-11-2018	herziening thema pagina: Beleid maken	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Beleid van DEN	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Blogs	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Evalueren	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Geschiedenis	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Medewerkers	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Netwerk	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Onderzoek en publicaties	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Open call for Ideas	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: oOer ons	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Plannen maken	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Subsidiewijzer	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Thema's	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Uitvoeren	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Wat is digitaliseren?	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Over beleid	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Over doelgroepen	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Over materiaal	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Overheidsbeleid	auteur / redactie
20-11-2018	herziening thema pagina: Praktijkvoorbeelden	auteur / redactie
20-11-2018	herziening themapagina DE BASIS	auteur / redactie
20-11-2018	Lancering nieuwe website	webpublicaties
20-11-2018	overzetten Praktijkvoorbeeld: Rotterdams Philharmonisch Orkest	webpublicaties
20-11-2018	themapagina Bezoekers	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Businessmodellen	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Circulaire ICT	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Collectie	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Financiering	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Gebruikers	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Gedeelde voorzieningen	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Impact	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Innovatie	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Juridische aspecten	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Materiaal	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Metadata	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Open data	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Organisatiebeleid	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Overheidsbeleid	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Presentatie	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Preservering	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Rechten	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Samenwerking	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Standaarden	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Statistiek	auteur / redactie
20-11-2018	themapagina Toegang	auteur / redactie
27-11-2018	Nieuwsbrief november 2018: Nieuwe website voor DEN	nieuwsbrieven

12-12-2018	2018 Europees jaar van het Cultureel erfgoed	auteur / redactie
19-12-2018	Film - Verslag workshop 'Hergebruik van je artistieke materiaal'	video
19-12-2018	Verslag workshop 'Hergebruik van je artistieke materiaal en auteursrechten'	blogs
20-12-2018	Praktijkvoorbeeld Jazzhelden	webpublicaties
21-12-2018	Nieuwsbrief december 2018	nieuwsbrieven